

ENAKMEN BEKALAN GAS 2023

SUSUNAN SEKSYEN

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Seksyen

1. Tajuk ringkas, permulaan kuat kuasa dan pemakaian
2. Tafsiran

BAHAGIAN II

FUNGSI DAN KEWAJIPAN SURUHANJAYA

3. Fungsi dan kewajipan Suruhanjaya

BAHAGIAN III

PELESENAN

4. Aktiviti untuk dilesenkan
5. Permohonan bagi lesen
6. Pemberian lesen
7. Cagaran
8. Pemegang lesen hendaklah mematuhi terma dan syarat lesen
9. Kuasa untuk mengenakan terma atau syarat tambahan atau untuk mengubah terma atau syarat
10. Penggantungan atau pembatalan lesen

BAHAGIAN IV

PERUNTUKAN BERHUBUNG DENGAN PEMEGANG LESEN, PEMBEKALAN GAS, KEMASUKAN KE TANAH, DSB.

Seksyen

11. Kuasa untuk menetapkan tarif dan caj
12. Obligasi untuk mengemukakan pelan perniagaan
13. Standard prestasi pembekalan gas dan perkhidmatan oleh pemegang lesen
14. Suruhanjaya boleh menghendaki pemegang lesen mengemukakan maklumat, data, dsb.
15. Akaun berasingan bagi aktiviti di bawah lesen
16. Kehendak bagi pelesenan
17. Kewajipan pemegang lesen peruncitan untuk membekalkan gas kepada pengguna apabila diminta atau kewajipan pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan untuk membenarkan penggunaan kemudahan mereka oleh pihak ketiga
18. Kecualian kepada kewajipan supaya membekalkan gas atau untuk membenarkan penggunaan kemudahan
19. Kuasa pemegang lesen untuk mendapatkan kembali perbelanjaan
20. Kuasa pemegang lesen untuk menghendaki cagaran
21. Pemulangan cagaran dengan faedah
22. Perjanjian khas berkenaan dengan bekalan
23. Caj bagi penggasan semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan gas hendaklah ditentukan melalui meter yang sesuai
24. Pengurangan atau penghentian peruncitan gas
25. Pemberhentian penghantaran atau pembekalan gas
26. Liabiliti tidak terjejas
27. Kuasa untuk memasuki dan meneliti tanah bukan milik Kerajaan
28. Kuasa untuk memasuki tanah bukan milik Kerajaan bagi maksud pembinaan

Seksyen

29. Akses kepada maklumat, talian paip, dsb., oleh Suruhanjaya
30. Penyenggaraan, pembaikan dan penaiktarafan talian paip atau sistem perpaipan
31. Pengalihan atau pengubahan talian paip atau sistem perpaipan
32. Perjanjian izin lalu
33. Pampasan

BAHAGIAN V

KESALAHAN AM DAN PENALTI

34. Perbuatan salah
35. Kerja atau aktiviti yang tidak dibenarkan
36. Kesalahan percubaan dan subahat
37. Beban pembuktian
38. Pemberian maklumat
39. Ancaman dan tindakan balas
40. Kerahsiaan
41. Perintah pembayaran kos pendakwaan dan pampasan
42. Peruntukan mengenai wang yang boleh dibayar sebagai kos atau pampasan

BAHAGIAN VI

PENGUATKUASAAN

43. Tafsiran
44. Pegawai diberi kuasa
45. Kad kuasa
46. Kuasa untuk masuk, memeriksa dan meneliti

Seksyen

47. Kuasa untuk menyiasat
48. Menggeledah dan menyita dengan waran
49. Menggeledah dan menyita tanpa waran
50. Capaian kepada data berkomputer
51. Senarai benda yang disita
52. Kuasa untuk menghendaki kehadiran orang yang mengetahui tentang kes
53. Pemeriksaan orang yang mengetahui tentang kes
54. Kebolehterimaan pernyataan dalam keterangan
55. Pelucuthakan atau pelepasan artikel, benda, dsb., yang disita
56. Kos bagi memegang artikel, benda, dsb., yang disita
57. Tiada kos atau ganti rugi yang berbangkit daripada penyitaan boleh didapatkan
58. Halangan
59. Pegawai diberi kuasa boleh mendapatkan bantuan untuk memeriksa benda yang berhubungan dengan kesalahan
60. Ganjaran untuk maklumat

BAHAGIAN VII

PELBAGAI

61. Kesalahan yang dilakukan oleh pertubuhan perbadanan
62. Penalti am
63. Pengkompaunan kesalahan
64. Pendakwaan
65. Daftar
66. Orang kompeten

Seksyen

67. Pengauditan pemegang lesen, dsb.
68. Kemalangan serius hendaklah dilaporkan
69. Perlindungan terhadap guaman dan prosiding undang-undang
70. Akta Perlindungan Pihak Berkuasa Awam 1948
71. Pembangunan kod oleh Suruhanjaya dan pematuhan kod
72. Garis panduan atau arahan oleh Suruhanjaya
73. Pengubahsuaian, perubahan, kajian semula atau pembatalan kod, garis panduan atau arahan oleh Suruhanjaya
74. Kuasa Suruhanjaya untuk mendapatkan maklumat
75. Penzahiran maklumat yang diperolehi
76. Keselamatan maklumat infrastruktur pemegang lesen
77. Kuasa khas semasa darurat
78. Seksyen tertentu Enakmen tidak terpakai bagi kilang
79. Pengecualian
80. Kuasa untuk membuat peraturan
81. Kecualian dan peralihan

JADUAL

NEGERI SABAH

Saya memperkenalkan,

LS

TUN DATUK SERI PANGLIMA (DR) HAJI JUHAR
BIN DATUK HAJI MAHIRUDDIN,
Yang di-Pertua Negeri.

10 JANUARI, 2023.

No. 12 Tahun 2022

Suatu Enakmen untuk mengadakan peruntukan pelesenan bagi pengimportan ke terminal pengelasan semula, pemprosesan, pengelasan semula, pengiraman, pengangkutan, pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas dalam pembekalan gas melalui talian paip dan perkara yang berkaitan, pembekalan gas pada harga yang munasabah, kawalan talian paip, pemasangan dan perkakas bekalan gas mengenai perkara yang berhubungan dengan keselamatan orang dalam pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas dan bagi maksud yang berkaitan dengannya.

DIPERBUAT UNDANG-UNDANG oleh Badan Perundangan Negeri Sabah seperti berikut:

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Tajuk ringkas, permulaan kuat kuasa dan pemakaian

1. (1) Enakmen ini bolehlah dinamakan Enakmen Bekalan Gas 2023.

- (2) Enakmen ini mula berkuat kuasa pada 10 Januari 2023.
- (3) Enakmen ini hendaklah terpakai bagi penghantaran gas —
- (a) berhubung dengan —
- (i) gas asli cecair, dari bebibir sambungan lengan pemunggahan di terminal penggasan semula;
- (ii) gas asli yang diterima daripada loji pemprosesan gas atau terminal gas daratan, dari bebibir penghujung loji pemprosesan gas atau terminal gas daratan;
- (iii) gas asli yang diimport ke Sabah melalui talian paip dari sempadan Negeri, tidak termasuk talian paip hulu loji pemprosesan gas atau terminal gas daratan, dari sempadan antarabangsa,
- ke talian paip penghantaran atau pengagihan, atau sistem perpaipan dan ke mana-mana perkakas gas di dalam premis pengguna; dan
- (b) dari sambungan pengisian tangki atau silinder penstoran yang digunakan khusus bagi penyeliratan atau penghantaran gas ke mana-mana perkakas gas di dalam premis pengguna.
- (4) Enakmen ini hendaklah terpakai bagi, berkenaan dengan perkara keselamatan dan teknikal, penghantaran gas kepada pengguna —
- (a) dari talian paip pengagihan atau sistem perpaipan ke mana-mana perkakas gas di dalam premis pengguna; atau
- (b) dari sambungan pengisian tangki atau silinder penstoran yang digunakan khusus bagi penyeliratan atau penghantaran gas ke mana-mana perkakas gas di dalam premis pengguna.

Tafsiran

2. Dalam Enakmen ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain —

“radas” hendaklah termasuk tangki, silinder atau kelengkapan lain

atau apa-apa bentuk penyimpanan atau pengagihan atau penggunaan gas lain;

“kawasan bekalan” ertinya kawasan yang di dalamnya seseorang dilesenkan di bawah Enakmen ini untuk menggaskan semula, memproses, mengirim, mengangkut, mengagih, meruncit atau menggunakan gas;

“pegawai diberi kuasa” ertinya mana-mana pegawai awam atau pegawai Suruhanjaya yang diberi kuasa secara bertulis oleh Menteri bagi maksud Enakmen ini;

“Ketua Pegawai Eksekutif” ertinya Ketua Pegawai Eksekutif Suruhanjaya;

“stesen pintu kota” ertinya suatu stesen yang mempunyai peranti pengukuran dan pengaturan tekanan gas yang mana gas diterima terus daripada talian paip penghantaran dan kemudiannya dihantar melalui talian paip pengagihan bagi penghantaran gas kepada pengguna;

“Pemungut” mempunyai erti yang diberikan kepadanya dalam seksyen 4 Ordinan Tanah (*Bab 68*);

“Suruhanjaya” ertinya Suruhanjaya yang ditubuhkan di bawah Enakmen Suruhanjaya Tenaga Sabah 2023;

“orang kompeten” ertinya seseorang yang memegang suatu perakuan kekompetenan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya atau apa-apa perakuan setara lain yang dikeluarkan oleh mana-mana badan kerajaan untuk melaksanakan kerja mengikut sekatan-sekatan, jika ada, yang dinyatakan dalam perakuan itu;

“pengguna” ertinya mana-mana pengguna langsung atau tidak langsung gas, kemudahan atau perkhidmatan yang disediakan oleh seseorang pemegang lesen dalam perjalanan perniagaan, dan termasuklah pemegang lesen lain yang menggunakan gas, kemudahan atau perkhidmatan yang disediakan itu sebagai input kepada perniagaannya sendiri termasuklah sebagai pemegang lesen

pengiriman, peruncitan atau gas persendirian, seseorang pengguna yang premisnya menerima gas melalui talian paip penghantaran atau pengagihan atau seseorang pengguna pemegang lesen peruncitan;

“bahaya” ertinya bahaya kepada kesihatan atau kepada nyawa atau anggota badan manusia daripada renjatan, luka terbakar, atau kecederaan lain dan termasuklah bahaya kepada harta, talian paip atau pemasangan akibat daripada pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas;

“Pengaroh” mempunyai erti yang diberikan kepadanya dalam seksyen 4 Ordinan Tanah;

“dengan curang” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Kanun Keseksaan [*Akta 574*];

“pengagihan” ertinya aktiviti yang dijalankan oleh pemegang lesen pengagihan untuk mengendali dan menyenggara talian paip pengagihan bagi menghantar gas melalui talian paip pengagihan;

“pemegang lesen pengagihan” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk mengagihkan gas;

“talian paip pengagihan” ertinya bahagian talian paip gas termasuk pemasangan yang bersambung di hiliran bebibir penghujung stesen pintu kota hingga ke bebibir penghujung stesen pengatur atau pemetaran di premis pengguna atau pemegang lesen peruncitan;

“kelengkapan” termasuklah injap, penapis, meter, pengatur tekanan atau apa-apa item berfungsi lain yang digunakan dalam sistem gas;

“kemudahan” ertinya —

- (a) dalam hal pemegang lesen pengagihan semula, suatu kemudahan termasuk talian paip dan pemasangan yang berkaitan yang terletak di daratan atau di perairan Sabah yang digunakan untuk menerima, menyimpan atau menggaskan semula gas asli cecair yang ditetapkan sedemikian oleh

pemegang lesen penggasan semula dengan kelulusan Suruhanjaya;

- (b) dalam hal pemegang lesen pemprosesan, suatu kemudahan termasuk talian paip dan pemasangan yang berkaitan yang terletak di Sabah yang digunakan untuk pemprosesan gas yang ditetapkan sedemikian oleh pemegang lesen pemprosesan dengan kelulusan Suruhanjaya;
- (c) dalam hal pemegang lesen pengangkutan, talian paip penghantaran bersama dengan pemasangan yang berkaitan yang digunakan untuk pengangkutan gas yang ditetapkan sedemikian oleh pemegang lesen pengangkutan dengan kelulusan Suruhanjaya;
- (d) dalam hal pemegang lesen pengagihan, talian paip pengagihan bersama dengan pemasangan yang berkaitan yang digunakan untuk pengagihan gas dari bebibir penghujung stesen pintu kota dan yang ditetapkan sedemikian oleh pemegang lesen pengagihan dengan kelulusan Suruhanjaya;

“gas” ertinya gas asli, gas asli cecair atau gas petroleum cecair;

“perkakas gas” ertinya perkakas yang direka bentuk bagi penggunaan atau untuk digunakan oleh pengguna gas bagi pemanasan, pembakaran, kuasa penggerak atau maksud lain yang baginya gas boleh digunakan dan termasuklah pengatur perkakas gas;

“sistem penghantaran gas” ertinya penghantaran gas secara fizikal dari bebibir sambungan lengan pemunggaan di terminal penggasan semula atau bebibir penghujung loji pemprosesan gas atau bebibir penghujung terminal gas daratan ke talian paip penghantaran, talian paip pengagihan, sistem perpaipan atau cara lain;

“loji pemprosesan gas” ertinya suatu kemudahan untuk memproses gas asli bagi memenuhi spesifikasi gas yang akan digunakan dalam atau dihantar melalui sistem penghantaran gas;

“Kerajaan” ertinya Kerajaan Negeri Sabah;

“pengimportan ke terminal penggasan semula” ertinya aktiviti membawa atau menyebabkan supaya dibawa gas asli cecair ke dalam atau di dalam Sabah dengan apa-apa cara selain melalui pindah kapal;

“pepasangan” ertinya semua bahagian kemudahan fizikal yang terlibat dalam penggasan semula, pengangkutan, pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas termasuk kelengkapan, perkakas, pam, pengewap, pemampat, apa-apa perlengkapan yang dipasang pada talian paip atau sistem perpaipan dan apa-apa pemasangan lain;

“lesen” ertinya suatu lesen yang dikeluarkan di bawah seksyen 6;

“pemegang lesen” ertinya orang yang dilesenkan di bawah seksyen 4;

“gas asli cecair” ertinya gas asli dalam keadaan cecair;

“Menteri” ertinya Menteri yang pada masa ini dipertanggungjawabkan dengan tanggungjawab bagi perkara yang berhubungan dengan bekalan gas;

“gas asli” ertinya campuran gas hidrokarbon yang terdiri terutamanya daripada metana;

“talian paip” ertinya semua bahagian kemudahan fizikal termasuk pemasangan, yang melaluinya gas bergerak bagi maksud penggasan semula, pengangkutan, pemprosesan atau pengagihan gas;

“sistem perpaipan” ertinya semua bahagian kemudahan fizikal termasuk pemasangan, yang melaluinya gas bergerak, dari bebibir penghujung stesen pengatur atau pemeteran yang bersambung ke talian paip pengagihan atau dari sambungan pengisian tangki atau silinder penstoran bagi maksud penyeliratan atau penghantaran berkenaan dengan peruncitan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan ke apa-apa perkakas gas di dalam mana-mana premis;

“pemegang lesen gas persendirian” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk menggunakan gas melalui sistem perpaipan —

(a) dari tangki atau silinder penstoran di atas harta atau

premisnya sendiri atau di atas harta atau premis pemunya atau penghuni; atau

(b) dari gas yang dihantar melalui talian paip pengagihan,

tetapi tidak termasuk seseorang yang mendapat bekalan gas daripada pemegang lesen peruncitan;

“pemprosesan gas” ertinya apa-apa aktiviti yang termasuk pengolahan, pengasingan atau apa-apa proses lain bagi memproses gas asli daratan untuk memenuhi spesifikasi gas melalui sistem penghantaran gas kepada dan penggunaan oleh pengguna;

“pemegang lesen pemprosesan” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk memproses gas;

“penggasaan semula” ertinya aktiviti mengendali dan menyenggara terminal penggasaan semula untuk menggaskan semula gas asli cecair kepada gas asli yang dijalankan oleh pemegang lesen penggasaan semula di terminal penggasaan semula dan termasuklah menerima, menyimpan dan selepas penggasaan semula, menghantar gas itu melalui talian paip terminal penggasaan semula;

“pemegang lesen penggasaan semula” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk menggaskan semula gas;

“terminal penggasaan semula” ertinya kemudahan yang terletak di daratan atau di perairan Sabah yang digunakan untuk menggaskan semula atau menyimpan gas asli cecair;

“Pendaftar” mempunyai erti yang diberikan kepadanya dalam seksyen 4 Ordinan Tanah;

“tanah rizab” ertinya tanah yang dirizabkan bagi suatu maksud awam, rizab kereta api, rizab hutan dan rizab taman;

“peruncitan” ertinya aktiviti penjualan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan pemegang lesen peruncitan ke premis pengguna yang mana gas sama ada —

- (a) diterima dari suatu tangki atau silinder penstoran di atas harta atau premis pemegang lesen peruncitan itu sendiri atau di atas harta atau premis pemunya atau penghuni; atau
- (b) diterima melalui talian paip pengagihan;

“pemegang lesen peruncitan” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk meruncit gas;

“keselamatan” ertinya penghindaran bahaya kepada orang awam atau kepada harta berkenaan dengan talian paip pengagihan atau sistem perpaipan;

“pengiriman” ertinya aktiviti pemegang lesen pengiriman yang membuat suatu perkiraan dengan pemegang lesen pengelasan semula, pengangkutan atau pengagihan untuk memproses atau menghantar gas melalui terminal pengelasan semula, talian paip penghantaran atau talian paip pengagihan ke premis pengguna;

“pemegang lesen pengiriman” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk mengirim gas;

“tanah Kerajaan” tidak termasuk tanah rizab dan tanah beri milik;

“pembekalan gas” ertinya pembekalan dan penghantaran gas ke premis pengguna pemegang lesen peruncitan;

“Enakmen ini” termasuklah mana-mana perundangan subsidiari yang dibuat di bawah Enakmen ini;

“talian paip penghantaran” termasuklah pemasangan dan talian paip yang mengangkut gas sama ada dari —

- (a) bibir penghujung loji pemrosesan gas;
- (b) bibir penghujung terminal gas daratan;
- (c) titik sambungan terminal pengelasan semula; atau
- (d) sempadan negeri,

ke bibir penghujung stesen pintu kota atau bibir penghujung stesen pengatur atau pemeteran;

“pengangkutan” ertinya aktiviti yang dijalankan oleh pemegang lesen pengangkutan bagi penghantaran gas melalui talian paip penghantaran di bawah satu perkiraan dengan pemegang lesen pengiriman;

“pemegang lesen pengangkutan” ertinya seseorang yang dilesenkan di bawah seksyen 4 untuk mengangkut gas; dan

“penggunaan gas” ertinya aktiviti menggunakan gas sebagai pemegang lesen gas persendirian.

BAHAGIAN II

FUNGSI DAN KEWAJIPAN SURUHANJAYA

Fungsi dan kewajipan Suruhanjaya

3. (1) Suruhanjaya hendaklah mempunyai fungsi dan kewajipan yang berikut:

- (a) untuk memastikan bahawa pemegang lesen yang diberi kuasa oleh atau di bawah Enakmen ini mengimport ke terminal pengelasan semula, mengirim atau meruncit gas melalui talian paip memenuhi segala permintaan yang munasabah bagi gas;
- (b) untuk memastikan bahawa pemegang lesen pengelasan semula, pengangkutan atau pengagihan memenuhi kesemua permintaan yang munasabah untuk akses ke kemudahan;
- (c) tanpa menjejaskan keluasan perenggan (a) dan (b), untuk memastikan bahawa pemegang lesen dapat membiayai pengimportan ke terminal pengelasan semula, pengiriman atau peruncitan atau pemberian kemudahan pengelasan semula, pengangkutan atau pengagihan gas itu;
- (d) untuk melindungi kepentingan pengguna gas yang dibekalkan oleh

- pemegang lesen di bawah Enakmen ini berkenaan dengan —
- (i) terma pembekalan dan penggunaan kemudahan;
 - (ii) keberterusan bekalan; dan
 - (iii) kualiti gas, kemudahan dan perkhidmatan yang disediakan;
- (e) untuk membangun dan mengeluarkan kod, garis panduan dan arahan berkenaan dengan perkara-perkara yang diperuntukkan di bawah Enakmen ini;
- (f) untuk mengawal selia kualiti gas yang dihantar dalam sistem penghantaran gas dan tekanan gas yang dihantar melalui talian paip pengagihan atau sistem perpaipan;
- (g) untuk meningkatkan kecekapan dan ekonomi pemegang lesen atau orang lain untuk mengimport ke terminal penggasan semula, menggunakan terminal penggasan semula, memproses, menggaskan semula, mengirim, mengangkut, mengagih, meruncit atau untuk menggunakan gas;
- (h) untuk memastikan bahawa orang awam dilindungi daripada bahaya yang timbul daripada pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas;
- (i) untuk memeriksa atau menyebabkan supaya diperiksa apa-apa pemasangan, talian paip atau sistem perpaipan;
- (j) untuk menyiasat apa-apa kemalangan atau kebakaran yang melibatkan mana-mana talian paip pengagihan atau sistem perpaipan;
- (k) untuk menyiasat apa-apa aduan pengguna berhubungan dengan bekalan gas dan untuk menyelesaikan aduan itu;
- (l) untuk menjalankan atau menyebabkan supaya dijalankan audit ke atas pemegang lesen, institusi, pengilang atau pengimport, kontraktor gas atau mana-mana orang lain sebagaimana yang

ditentukan oleh Suruhanjaya;

- (m) untuk mengemukakan laporan tahunan kepada Menteri mengenai pelaksanaan fungsi dan kewajipannya di bawah Enakmen ini dan mengenai bekalan gas di Sabah dan prestasi pemegang lesen; dan
- (n) untuk menjalankan segala aktiviti lain sebagaimana yang didapati oleh Suruhanjaya adalah perlu, berfaedah atau sesuai bagi maksud menguatkuasakan peruntukan Enakmen ini.

(2) Fungsi dan kewajipan Suruhanjaya boleh pada bila-bila masa dijalankan oleh mana-mana pegawai Suruhanjaya yang dilantik dengan sewajarnya secara bertulis oleh Suruhanjaya bagi maksud sedemikian.

BAHAGIAN III

PELESENAN

Aktiviti untuk dilesenkan

4. (1) Tiada seorang pun boleh menjalankan apa-apa aktiviti —

- (a) pengimportan ke terminal penggasan semula;
- (b) pemprosesan gas;
- (c) penggasan semula gas;
- (d) pengiriman gas;
- (e) pengangkutan gas;
- (f) pengagihan gas;
- (g) peruncitan gas; atau
- (h) penggunaan gas,

melainkan orang itu dilesenkan di bawah Enakmen ini.

(2) Mana-mana orang yang menjalankan apa-apa aktiviti pengimportan ke terminal penggasan semula, pemprosesan, penggasan semula, pengiriman,

pengangkutan atau pengagihan gas melalui talian paip tanpa apa-apa lesen melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya, dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi lima ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

(3) Mana-mana orang yang menjalankan apa-apa aktiviti peruncitan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan tanpa apa-apa lesen melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun atau kedua-duanya, dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

(4) Bagi maksud subsekyen (2) dan (3), mana-mana pemegang lesen yang, tanpa kebenaran nyata daripada Suruhanjaya, menjalankan aktiviti pengangkutan, pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas atau meletakkan apa-apa talian paip atau membina apa-apa sistem perpaipan di luar kawasan pembekalan yang dinyatakan dalam lesennya hendaklah disifatkan sebagai beroperasi tanpa lesen dan melakukan kesalahan yang sewajarnya di bawah subseksyen (2) dan (3).

Permohonan bagi lesen

5. (1) Seseorang boleh memohon kepada Suruhanjaya untuk mendapatkan suatu lesen bagi aktiviti yang disebut dalam seksyen 4 tertakluk kepada apa-apa fi yang ditetapkan yang boleh dikenakan oleh Suruhanjaya.

(2) Mana-mana orang yang memohon untuk mendapatkan suatu lesen di bawah subseksyen (1) hendaklah mengemukakan kepada Suruhanjaya butir-butir yang berikut:

- (a) dalam hal suatu lesen bagi pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas:
 - (i) kawasan pembekalan;

- (ii) pelan lokasi tapak yang menunjukkan lokasi yang dicadangkan bagi premis yang hendak dipasang dengan talian paip dan kawasan sekitarnya;
 - (iii) susun atur perpaipan yang menunjukkan butir-butir laluan talian paip termasuk lokasi apa-apa tangki atau silinder penstoran, sempadan tapak, dinding pesongan dan punca pencucuhan yang terdekat;
 - (iv) spesifikasi teknikal talian paip atau sistem perpaipan;
 - (v) pemerakuan bagi talian paip atau sistem perpaipan; dan
 - (vi) apa-apa maklumat lain yang dikehendaki oleh Suruhanjaya; dan
- (b) dalam hal suatu lesen bagi pengimportan ke terminal penggasan semula, pemprosesan, penggasan semula, pengiriman atau pengangkutan gas, apa-apa butiran yang dikehendaki oleh Suruhanjaya.

(3) Semua orang yang memohon untuk mendapatkan suatu lesen di bawah Enakmen ini hendaklah mematuhi prinsip dan tatacara yang ditetapkan oleh kod atau garis panduan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya bagi maksud membuat permohonan itu.

Pemberian lesen

6. (1) Suruhanjaya boleh memberikan —

- (a) suatu lesen bagi pengangkutan gas, kepada seseorang yang ditetapkan oleh Menteri;
- (b) suatu lesen bagi pemprosesan gas, kepada seseorang dengan kelulusan Menteri;
- (c) suatu lesen bagi penggasan semula atau pengagihan gas, dengan kelulusan Menteri; atau
- (d) suatu lesen bagi pengimportan ke terminal penggasan semula, pengiriman, peruncitan atau penggunaan gas,

atas apa-apa terma dan syarat dan apabila dibayar apa-apa fi yang ditetapkan yang boleh dikenakan oleh Suruhanjaya.

(2) Suatu lesen tidak boleh diberikan kepada mana-mana orang —

- (a) jika pemberian lesen itu boleh, pada pendapat Suruhanjaya, menimbulkan konflik kepentingan dalam pelaksanaan apa-apa kewajipan yang dikenakan ke atas orang itu di bawah Enakmen ini atau apa-apa lesen lain yang diberikan kepadanya di bawah seksyen ini; atau
- (b) yang tidak diperbadankan di Malaysia atau tidak mempunyai tempat perniagaan di Sabah, kecuali lesen bagi pengimportan ke terminal penggasan semula.

(3) Bagi maksud pemberian lesen di bawah seksyen ini, Suruhanjaya boleh memberikan lebih daripada satu lesen kepada mana-mana orang yang difikirkan sesuai oleh Suruhanjaya.

(4) Tiada lesen boleh dipindahmilikkan, diserahkan, disubserahhakkan atau selainnya dilupuskan melainkan jika keizinan bertulis Menteri atau Suruhanjaya telah diperoleh.

(5) Tempoh lesen adalah sebagaimana yang diluluskan oleh Suruhanjaya dalam setiap kes.

(6) Apa-apa lesen yang diberikan di bawah seksyen ini boleh meliputi penentuan kawasan aktiviti yang dilesenkan oleh Suruhanjaya.

(7) Tertakluk kepada kelulusan Menteri, apa-apa lesen yang diberikan di bawah seksyen ini boleh membenarkan pemegang lesen meletakkan, menempatkan atau membawa di atas, di bawah atau melalui tanah Kerajaan, setakat dan mengikut cara yang dinyatakan dalam lesen itu, apa-apa talian paip dan sistem perpaipan dan untuk membina dan menyenggara di dalam atau di atas tanah Kerajaan apa-apa kelengkapan lain yang pada pendapat Suruhanjaya adalah perlu atau patut bagi maksud lesen itu, dan tertakluk sentiasa kepada kelulusan Menteri, kebenaran itu boleh diberikan atau ditambah pada bila-bila masa dalam tempoh sah lesen itu.

Cagaran

7. (1) Sebelum mengeluarkan apa-apa lesen, Suruhanjaya boleh menghendaki suatu cagaran, sama ada dalam bentuk tunai atau gerenti bank sebagaimana yang dinyatakan oleh Suruhanjaya, yang hendaklah diberikan bagi pematuhan wajar terma dan syarat lesen.

(2) Amaun cagaran yang tersebut hendaklah berdasarkan kos pembinaan, kos pengendalian pemegang lesen atau kedua-duanya, mengikut mana-mana yang berkenaan, sebagaimana yang ditentukan oleh Suruhanjaya dan amaun itu boleh dikaji semula dari semasa ke semasa.

(3) Jika sesuatu lesen dibatalkan di bawah seksyen 10, cagaran hendaklah terlucut hak sebagaimana yang difikirkan patut oleh Suruhanjaya.

(4) Bagi maksud seksyen ini, “kos pengendalian” ertinya semua kos yang dihitung oleh Suruhanjaya sebagai kos mengendalikan sistem penghantaran gas termasuk upah, kos bahan api, alat ganti, bayaran pekerja dan pelincir tetapi tidak termasuk kos modal atau pinjaman.

Pemegang lesen hendaklah mematuhi terma dan syarat lesen

8. (1) Pemegang lesen hendaklah mematuhi terma dan syarat lesen yang diberikan di bawah seksyen 6.

(2) Mana-mana pemegang lesen pengimportan ke terminal penggasan semula, pemprosesan, pengiriman, peruncitan atau gas persendirian yang tidak mematuhi apa-apa terma dan syarat yang dinyatakan dalam lesen melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

(3) Mana-mana pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan yang tidak mematuhi apa-apa terma dan syarat yang dinyatakan dalam lesen melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan

yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi lima ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Kuasa untuk mengenakan terma atau syarat tambahan atau untuk mengubah terma atau syarat

9. Suruhanjaya boleh, pada bila-bila masa —

- (a) mengenakan apa-apa terma atau syarat tambahan ke atas lesen yang diberikan di bawah seksyen 6; atau
- (b) meminda apa-apa terma atau syarat yang dikenakan ke atas lesen yang diberikan di bawah seksyen 6.

Penggantungan atau pembatalan lesen

10. (1) Suruhanjaya boleh menggantung atau membatalkan suatu lesen di bawah mana-mana hal keadaan yang berikut:

- (a) pemegang lesen telah melanggar mana-mana peruntukan Enakmen ini;
- (b) pemegang lesen tidak mematuhi mana-mana syarat lesen itu;
- (c) pemegang lesen telah ingkar membayar apa-apa wang yang kena dibayar di bawah Enakmen ini;
- (d) pemegang lesen telah terhenti membina atau mengendalikan talian paip atau sistem perpaipan yang dia diberi kuasa untuk melakukannya di bawah lesen;
- (e) pemegang lesen telah gagal atau enggan untuk menjalankan aktiviti yang ditetapkan dalam lesen;
- (f) pemegang lesen itu telah mendapatkan lesen itu secara tidak wajar atau dengan menyalahi undang-undang;
- (g) pemegang lesen itu telah disabitkan atas suatu kesalahan di bawah Enakmen ini;

- (h) seorang penerima, penerima dan pengurus, penyelesaian sementara atau pegawai yang sepertinya telah dilantik ke atas keseluruhan atau sebahagian besar daripada aset pemegang lesen itu dan pelantikan sedemikian tidak dibatalkan atau diungkapkan dalam tempoh enam puluh hari dari tarikh pelantikan itu; atau
- (i) telah berlaku apa-apa perbuatan atau keingkaran pada pihak pemegang lesen itu atau telah wujud suatu perubahan dalam hal keadaan sehingga menyebabkan pemegang lesen itu tidak lagi berhak untuk diberikan lesen di bawah Enakmen ini.

(2) Sebelum Suruhanjaya membuat keputusan di bawah subseksyen (1), Suruhanjaya hendaklah memberi pemegang lesen itu —

- (a) suatu notis bertulis mengenai niatnya untuk menggantung lesen itu; dan
- (b) suatu peluang untuk membuat representasi bertulis dalam suatu tempoh yang dinyatakan dalam notis bertulis itu yang hendaklah tidak kurang daripada empat belas hari.

(3) Selepas habis tempoh yang dinyatakan dalam notis itu, Suruhanjaya hendaklah, selepas menimbangkan representasi bertulis yang dibuat oleh pemegang lesen di bawah subseksyen (2), sekiranya ada, memutuskan sama ada untuk menggantung lesen itu atau tidak.

(4) Suruhanjaya hendaklah memberi pemegang lesen notis bertulis mengenai keputusannya di bawah subseksyen (3) dengan secepat yang dapat dilaksanakan.

(5) Apabila sesuatu lesen digantung, Suruhanjaya boleh —

- (a) menghendaki pemegang lesen membetulkan apa-apa pelanggaran mana-mana syarat lesen itu atau membayar apa-apa wang yang terakru yang kena dibayar di bawahnya dalam sesuatu tempoh tertentu yang dinyatakan; dan
- (b) demi kepentingan awam, memberi kuasa seorang lain meneruskan pengendalian talian paip atau sistem perpaipan

itu jika talian paip atau sistem perpaipan itu atau bahagiannya sudah beroperasi dalam tempoh penggantungan itu.

(6) Jika Suruhanjaya berpuas hati bahawa pemegang lesen telah mematuhi kehendak di bawah perenggan (5)(a) penggantungan boleh ditarik balik dan pemegang lesen boleh dibenarkan meneruskan pembinaan atau pengendalian talian paip atau sistem perpaipan itu, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(7) Jika pemegang lesen gagal membetulkan pelanggaran sebagaimana yang dikehendaki di bawah perenggan 5(a), Suruhanjaya boleh membatalkan lesen itu.

(8) Apabila sesuatu lesen dibatalkan, Suruhanjaya boleh —

- (a) menghendaki pemegang lesen, dalam suatu tempoh masa yang munasabah, mengalihkan talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya itu dengan pemegang lesen itu menanggung kosnya;
- (b) mengambil alih talian paip atau sistem perpaipan itu atau bahagiannya dengan bayaran pampasan yang mencukupi kepada pemegang lesen itu, dan melantik seorang pemegang lesen lain untuk menyiapkan pembinaan talian paip atau sistem perpaipan itu atau penghantaran gas melalui talian paip atau sistem perpaipan yang diambil alih itu, mengikut mana-mana yang berkenaan; atau
- (c) memberi kuasa seorang pemegang lesen lain, dengan bayaran pampasan yang mencukupi, mengambil alih talian paip atau sistem perpaipan itu atau bahagiannya dan menyiapkan pembinaannya atau penghantaran gas melalui talian paip atau sistem perpaipan yang diambil alih itu, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(9) Pemegang lesen yang lesennya telah digantung atau dibatalkan tidak berhak kepada apa-apa pampasan bagi kerugian yang dialaminya yang disebabkan oleh penggantungan atau pembatalan lesen di bawah Enakmen ini.

(10) Jika sesuatu lesen dibatalkan di bawah seksyen ini cagaran hendaklah terluat hak sebagaimana yang difikirkan patut oleh Suruhanjaya.

BAHAGIAN IV

PERUNTUKAN BERHUBUNG DENGAN PEMEGANG LESEN, PEMBEKALAN GAS, KEMASUKAN KE TANAH, DSB.

Kuasa untuk menetapkan tarif dan caj

11. (1) Suruhanjaya, dengan kelulusan Menteri, boleh menentukan tarif dan caj untuk dilevikan oleh —

- (a) seseorang pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan berkenaan dengan penggunaan kemudahan mereka bagi penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan gas; dan
- (b) seseorang pemegang lesen peruncitan berkenaan dengan penjualan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan pemegang lesen peruncitan ke premis pengguna.

(2) Suruhanjaya boleh mengeluarkan garis panduan mengenai tarif dan caj termasuk —

- (a) perkaedahan, prinsip atau kategori tarif dan caj;
- (b) tempoh bagi penganan tarif dan caj dan bagi kajian semula tarif dan caj; dan
- (c) pengemukaan apa-apa maklumat yang dikehendaki dan difikirkan perlu oleh Suruhanjaya.

(3) Pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan hendaklah mengemukakan suatu cadangan mengenai tarif dan caj kepada Suruhanjaya mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya di bawah subseksyen (2).

(4) Tarif dan caj yang diluluskan hendaklah disiarkan oleh pemegang lesen

penggasan semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan mengikut apa-apa cara yang Suruhanjaya berpendapat dapat memastikan publisiti yang mencukupi bagi tarif itu.

(5) Dalam meleviskan tarif dan caj di bawah subseksyen (1), pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan tidak boleh menunjukkan keutamaan tidak wajar atau diskriminasi di kalangan pengguna.

Obligasi untuk mengemukakan pelan perniagaan

12. (1) Tertakluk kepada terma dan syarat lesen, seseorang pemegang lesen pengimportan ke terminal penggasan semula, pemprosesan, penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan hendaklah mengemukakan rancangan perniagaan boleh pinda lima tahun, atau apa-apa tempoh lain yang ditentukan oleh Suruhanjaya, yang berhubungan dengan aktiviti yang dilesenkan yang dikemaskinikan atas asas tahunan atau apa-apa tempoh masa lain yang ditentukan oleh Suruhanjaya mengikut tatacara yang diperuntukkan dalam garis panduan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi kewajibannya di bawah seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit.

Standard prestasi pembekalan gas dan perkhidmatan oleh pemegang lesen

13. (1) Suruhanjaya boleh mengeluarkan garis panduan mengenai apa-apa standard prestasi berkaitan dengan —

- (a) pembekalan gas dan penyediaan perkhidmatan kepada pengguna oleh pemegang lesen peruncitan; dan
- (b) perkhidmatan berhubung dengan aktiviti pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan.

(2) Standard yang disebut dalam subseksyen (1) termasuklah standard

perkhidmatan pengguna untuk dilaksanakan oleh pemegang lesen dan tatacara bagi —

- (a) memenuhi kehendak pengguna secara munasabah;
- (b) menangani aduan dan pertikaian pengguna;
- (c) pampasan pengguna dalam hal pelanggaran standard prestasi, standard perkhidmatan pengguna atau bagi pelanggaran apa-apa obligasinya di bawah Enakmen yang menjejaskan pengguna; dan
- (d) perlindungan maklumat pengguna.

(3) Pemegang lesen yang disebut dalam subseksyen (1) hendaklah menyiarkan standard perkhidmatan pengguna mereka sendiri mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya di bawah seksyen ini.

(4) Apa-apa tindakan yang diambil oleh Suruhanjaya di bawah seksyen ini berkenaan dengan apa-apa kegagalan oleh mana-mana pemegang lesen untuk memenuhi standard yang disiarkan, tidak boleh menjejaskan atau menyentuh apa-apa remedi lain yang mungkin ada berkenaan dengan tindakan atau peninggalan oleh pemegang lesen yang menyebabkan kegagalan itu di bawah mana-mana undang-undang lain, termasuk Akta Perlindungan Pengguna 1999 [*Akta 599*].

(5) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda —

- (a) dalam hal pemegang lesen peruncitan, tidak melebihi tiga ratus ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan, dan pampasan bagi apa-apa kerugian yang ditanggung bagi suatu amaun yang hendaklah ditentukan oleh mahkamah di bawah seksyen 41; dan
- (b) dalam hal pemegang lesen pengelasan semula, pengangkutan

atau pengagihan, tidak melebihi satu juta ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan, dan pampasan bagi apa-apa kerugian yang ditanggung bagi suatu amaun yang hendaklah ditentukan oleh mahkamah di bawah seksyen 41.

Suruhanjaya boleh menghendaki pemegang lesen mengemukakan maklumat, data, dsb.

14. (1) Pemegang lesen hendaklah mengemukakan kepada Suruhanjaya, apabila diminta, apa-apa maklumat, data dan dokumen berhubung dengan perniagaan pemegang lesen di bawah aktivitinya dilesenkan atau perkhidmatannya yang diberikan kepada pengguna.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima puluh ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Akaun berasingan bagi aktiviti di bawah lesen

15. (1) Berkenaan dengan aktivitinya yang dilesenkan, seseorang pemegang lesen hendaklah menyenggara akaun tahunan yang sepatutnya yang berasingan daripada perniagaan lain pemegang lesen itu dan Suruhanjaya boleh meminta pemegang lesen itu untuk mengemukakan apa-apa laporan kepada Suruhanjaya dari semasa ke semasa.

(2) Akaun berasingan itu hendaklah mengandungi butir-butir yang mencukupi berkenaan dengan apa-apa hasil, kos, aset, liabiliti, rizab, peruntukan atau apa-apa perkara lain yang telah sama ada —

- (a) dicajkan daripada atau kepada mana-mana perniagaan lain; atau

- (b) ditentukan oleh pengumuman atau pembahagian yang boleh dikaitkan dan dikenal pasti dengan aktiviti atau aktiviti-aktiviti yang dilesenkan,

atau apa-apa maklumat lain yang difikirkan perlu oleh Suruhanjaya.

(3) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Kehendak bagi pelesenan

16. (1) Walau apa pun mana-mana peruntukan lain Enakmen ini, jika pada bila-bila masa Suruhanjaya mendapati bahawa seseorang pemegang lesen tidak mematuhi apa-apa kehendak atau memenuhi apa-apa kewajipan atau obligasinya di bawah Enakmen ini atau terma dan syarat lesen, Suruhanjaya boleh mengeluarkan arahan yang menghendaki pemegang lesen itu untuk membetulkan ketidakpatuhan itu atau untuk mematuhi kehendak, kewajipan atau obligasi atau terma dan syarat lesen dalam tempoh tertentu yang boleh ditentukan oleh Suruhanjaya.

(2) Pemegang lesen hendaklah mengambil segala langkah yang munasabah untuk mematuhi dan mengemukakan laporan pematuhan berkala tentang langkah yang diambil sehingga memuaskan hati Suruhanjaya.

(3) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar subseksyen (2) melakukan suatu kesalahan.

Kewajipan pemegang lesen peruncitan untuk membekalkan gas kepada pengguna apabila diminta atau kewajipan pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan untuk membenarkan penggunaan kemudahan mereka oleh pihak ketiga

17. (1) Tertakluk kepada peruntukan yang berikut dalam Bahagian ini dan terma dan syarat lesen yang dikenakan di bawah seksyen 6, peraturan-

peraturan, kod atau garis panduan yang dibuat di bawah Enakmen ini —

- (a) pemegang lesen peruncitan hendaklah apabila diminta oleh pengguna membekalkan gas ke premis pengguna itu; dan
- (b) pemegang lesen pengelasan semula, pengangkutan atau pengagihan hendaklah apabila diminta oleh seseorang pemegang lesen pengiriman membenarkan penggunaan kemudahannya.

(2) Jika mana-mana orang menghendaki pembekalan gas di bawah perenggan (1)(a), dia hendaklah memberi pemegang lesen peruncitan suatu notis yang menyatakan —

- (a) premis yang berkenaan dengannya bekalan itu dikehendaki;
- (b) hari yang bekalan itu mula dikehendaki;
- (c) kuantiti yang boleh dikehendaki pada bila-bila masa;
- (d) tempoh minimum bekalan itu dikehendaki supaya diberikan; dan
- (e) tekanan yang dikehendaki bagi bekalan itu.

(3) Jika seseorang pemegang lesen pengiriman memerlukan penggunaan —

- (a) kemudahan pemegang lesen pengelasan semula, dia hendaklah memberikan suatu notis kepada pemegang lesen pengelasan semula yang menyatakan tarikh permulaan penggunaan, tempoh penggunaan kemudahan dan kapasiti yang dikehendaki;
- (b) kemudahan pemegang lesen pengangkutan, dia hendaklah memberikan suatu notis kepada pemegang lesen pengangkutan yang menyatakan tarikh permulaan penggunaan, tempoh penggunaan kemudahan, kapasiti dan tempat masuk dan keluar bagi pengangkutan gas; atau
- (c) kemudahan pemegang lesen pengagihan, dia hendaklah

memberikan suatu notis kepada pemegang lesen pengagihan yang menyatakan tarikh permulaan penggunaan, tempoh penggunaan kemudahan, kapasiti dan tempat masuk dan keluar bagi pengagihan gas.

(4) Jika seseorang pemegang lesen menerima daripada mana-mana orang suatu notis di bawah subseksyen (2) atau (3) yang menghendaknya memberikan bekalan gas ke mana-mana premis atau membenarkan penggunaan kemudahannya dan —

- (a) dia belum pernah sebelum ini memberikan bekalan gas ke premis itu atau membenarkan penggunaan kemudahannya;
- (b) kecuali bagi pemegang lesen pengelasan semula, pemberian bekalan gas itu atau kebenaran menggunakan kemudahan itu menghendaki penyediaan talian paip atau sistem perpaipan; atau
- (c) hal keadaan lain wujud yang menjadikannya perlu atau suai manfaat untuk dia berbuat demikian,

pemegang lesen itu hendaklah, secepat yang dapat dilaksanakan selepas menerima notis itu, memberi orang itu suatu notis di bawah subseksyen (5).

(5) Suatu notis di bawah subseksyen ini hendaklah —

- (a) menyatakan takat cadangan yang dinyatakan dalam notis di bawah subseksyen (2) atau (3) boleh diterima oleh pemegang lesen dan menyatakan apa-apa cadangan balas yang dibuat oleh pemegang lesen;
- (b) menyatakan sama ada harga yang hendak dikenakan oleh pemegang lesen ditentukan melalui suatu tarif di bawah seksyen 11 dan menyatakan tarif itu;
- (c) menyatakan apa-apa bayaran yang dikehendaki supaya dibuat oleh orang itu di bawah subseksyen 19(1); dan
- (d) menyatakan apa-apa cagaran yang dikehendaki supaya diberikan oleh orang itu di bawah seksyen 20.

- (6) Dalam seksyen ini dan dalam seksyen 18 hingga 20 Bahagian ini —
- (a) apa-apa sebutan mengenai memberikan pembekalan gas atau membenarkan penggunaan kemudahan termasuklah sebutan mengenai terus memberikan pembekalan sedemikian atau membenarkan penggunaan sedemikian; dan
 - (b) apa-apa sebutan mengenai menghendaki pembekalan gas atau membenarkan penggunaan kemudahan termasuklah sebutan mengenai terus menghendaki pembekalan sedemikian atau membenarkan penggunaan sedemikian.

(7) Tanpa menjejaskan subseksyen (2) atau (3), pihak yang menghendaki pembekalan gas atau kebenaran penggunaan kemudahan hendaklah memberitahu pemegang lesen yang berkenaan tentang apa-apa maklumat lain yang boleh semunasabahnya diperlukan oleh pemegang lesen itu.

Kecualian kepada kewajipan supaya membekalkan gas atau untuk membenarkan penggunaan kemudahan

18. (1) Tiada apa-apa jua dalam subseksyen 17(1) boleh menghendaki pemegang lesen peruncitan untuk membekalkan gas kepada pengguna atau menghendaki pemegang lesen penggantian semula, pengangkutan atau pengagihan untuk membenarkan penggunaannya, jika —

- (a) pembekalan atau penggunaan itu bercanggah dengan mana-mana undang-undang;
- (b) di bawah perjanjian itu, dia dikecualikan sedemikian;
- (c) dia terhalang daripada berbuat demikian oleh kerosakan atau kegagalan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan yang di luar kawalannya, atau disebabkan oleh kebakaran, banjir, tanah runtuh, letupan, kemalangan, kekacauan industri di peringkat kebangsaan atau negeri, darurat, rusuhan, kekacauan awam atau peperangan, atau apa-apa peristiwa serupa yang lain yang bukan dalam kawalan pemegang lesen;
- (d) pembekalan gas atau penggunaannya telahpun

diberikan; atau

- (e) Suruhanjaya berpendapat bahawa tidaklah munasabah, dalam semua hal keadaan, dia dikehendaki berbuat demikian.

(2) Tiada apa-apa jua dalam perjanjian yang disebut dalam perenggan (1) (b) boleh membuat peruntukan bagi apa-apa kecualian daripada kewajipan untuk membekalkan gas atau membenarkan penggunaan kemudahan selain —

- (a) suatu keadaan yang dia dihalang daripada membekalkan gas atau membenarkan penggunaan kemudahannya oleh sebab kebakaran, banjir, tanah runtuh, letupan, kemalangan, kekacauan industri di peringkat kebangsaan atau negeri, darurat, rusuhan, kekacauan awam atau peperangan, atau apa-apa peristiwa serupa yang lain yang bukan dalam kawalan pemegang lesen; atau
- (b) jika perjanjian itu memperuntukkan apa-apa pengecualian atas sebab keselamatan yang memberi kesan secara langsung atau akan memberi kesan terhadap keupayaannya untuk membekalkan gas atau membenarkan penggunaan kemudahannya.

Kuasa pemegang lesen untuk mendapatkan kembali perbelanjaan

19. (1) Jika apa-apa talian paip atau sistem perpaipan disediakan oleh pemegang lesen bagi maksud membekalkan gas atau membenarkan penggunaan kemudahannya di bawah seksyen 17, pemegang lesen boleh, dengan kelulusan Suruhanjaya, menghendaki apa-apa perbelanjaan yang semunasabahnya ditanggung oleh pemegang lesen itu dibiayai oleh orang yang menghendaki pembekalan gas atau penggunaan kemudahan itu setakat yang munasabah dengan mengambil kira hal keadaan itu.

(2) Perbelanjaan yang semunasabahnya dilakukan dalam mengadakan apa-apa talian paip atau sistem perpaipan di bawah subseksyen (1) termasuklah nilai dipermodalkan bagi apa-apa perbelanjaan yang mungkin dilakukan sedemikian dalam menyenggarakannya, jika perbelanjaan itu tidak boleh didapati kembali oleh pemegang lesen sebagai sebahagian daripada tarif

tertakluk kepada seksyen 11, jika berkenaan, yang dilevikan olehnya bagi pembekalan gas atau penggunaan kemudahan itu.

(3) Perbelanjaan yang ditanggung dalam mengadakan apa-apa talian paip atau sistem perpaipan di dalam premis pengguna hendaklah ditanggung oleh pengguna itu.

Kuasa pemegang lesen untuk menghendaki cagaran

20. (1) Pemegang lesen pengiriman atau peruncitan boleh menghendaki mana-mana orang yang menghendaki pembekalan gas supaya memberikannya cagaran yang munasabah bagi segala wang yang boleh menjadi kena dibayar kepadanya —

- (a) berkenaan dengan pengiriman atau peruncitan gas itu; dan
- (b) berkenaan dengan apa-apa kerja yang perlu dilakukan bagi peruncitan gas itu,

dan jika orang itu gagal untuk memberikan cagaran sedemikian, pemegang lesen pengiriman boleh enggan untuk mengirim atau dalam hal pemegang lesen peruncitan, untuk membekalkan gas atau mengadakan sistem perpaipan sehinggalah cagaran itu diberikan.

(2) Pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan atau pengagihan boleh menghendaki mana-mana orang yang berniat untuk menggunakan kemudahannya di bawah perenggan 17(1)(b) untuk memberikannya cagaran yang munasabah bagi segala wang yang mungkin menjadi kena dibayar kepadanya berkenaan dengan penggunaan kemudahan itu, dan jika orang itu gagal untuk memberikan cagaran sedemikian, pemegang lesen itu boleh enggan untuk membenarkan penggunaan kemudahan itu sehinggalah cagaran itu diberikan.

(3) Jika orang itu belum memberikan cagaran dalam subseksyen (1) atau cagaran yang diberikan oleh orang itu menjadi tidak mencukupi, pemegang lesen boleh melalui notis menghendaki orang itu, dalam masa tujuh hari selepas penyampaian notis itu, memberinya cagaran yang munasabah bagi

pembayaran semua wang yang kena dibayar kepadanya berkeenaan dengan pengiriman atau peruncitan gas itu dan jika orang itu tidak memberikan cagaran sedemikian, pemegang lesen boleh, jika difikirkannya patut, memberhentikan pengiriman atau peruncitan gas itu sehinggalah cagaran diberikan.

(4) Jika orang itu gagal untuk memberikan cagaran dalam subseksyen (2) atau cagaran yang diberikan oleh orang itu menjadi tidak mencukupi, pemegang lesen boleh melalui notis menghendaki orang itu, dalam masa tujuh hari selepas penyampaian notis itu, memberikan kepadanya cagaran yang munasabah bagi pembayaran semua wang yang kena dibayar kepadanya berkeenaan dengan penggunaan kemudahannya dan jika orang itu tidak memberikan cagaran sedemikian, pemegang lesen itu boleh menggantung penggunaan kemudahannya sehinggalah cagaran itu diberikan.

Pemulangan cagaran dengan faedah

21. Walau apa pun mana-mana peruntukan lain dalam Enakmen ini, seseorang pemegang lesen hendaklah membayar kepada seseorang tertakluk kepada apa-apa syarat dan pada apa-apa kadar yang ditetapkan, sejumlah wang yang bersamaan dengan faedah tahunan atas cagaran yang diberikan di bawah seksyen 20.

Perjanjian khas berkeenaan dengan bekalan

22. (1) Seseorang yang menghendaki bekalan gas menurut seksyen 17 boleh membuat suatu perjanjian khas dengan pemegang lesen bagi bekalan itu atas apa-apa terma sebagaimana yang dinyatakan dalam perjanjian itu.

(2) Apa-apa terma dalam perjanjian itu yang berhubungan dengan tarif hendaklah dikemukakan kepada Suruhanjaya bagi maksud subseksyen 11(5).

(3) Jika apa-apa perjanjian yang dibuat menurut subseksyen (1) masih berkuat kuasa, peruntukan-peruntukan seksyen 13 dan seksyen 17 hingga 20 tidaklah terpakai.

(4) Peruntukan subseksyen 17(2) hendaklah masih terpakai bagi maksud

menyatakan hari bekalan gas itu dikehendaki bermula dan hari perjanjian itu terhenti berkuat kuasa.

(5) Mana-mana perjanjian yang dibuat di bawah subseksyen (1) hendaklah diluluskan oleh Suruhanjaya.

Caj bagi penggantian semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan gas hendaklah ditentukan melalui meter yang sesuai

23. (1) Jika mana-mana orang akan dikenakan caj —

- (a) sebagai pengguna yang menerima gas daripada pemegang lesen pengiriman atau peruncitan;
- (b) sebagai pemegang lesen gas persendirian yang menerima gas daripada pemegang lesen pengiriman;
- (c) sebagai pemegang lesen peruncitan yang menerima gas daripada pemegang lesen pengiriman; atau
- (d) bagi penggunaan kemudahan pemegang lesen penggantian semula, pengangkutan atau pengagihan olehnya,

dengan merujuk kepada kuantiti gas yang terlibat, gas hendaklah dihantar melalui, dan kuantiti gas itu hendaklah ditentukan melalui meter yang sesuai termasuklah meter prabayar, infrastruktur pemeteran automatik atau oleh telepemeteran.

(2) Meter itu, yang disediakan oleh pemegang lesen penggantian semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan, sama ada melalui cara jualan, sewaan atau pinjaman, hendaklah daripada jenis yang diluluskan oleh Suruhanjaya atau badan yang dilantik olehnya untuk tujuan itu dan mematuhi keperluan mana-mana perundangan subsidiari yang dibuat di bawah Enakmen ini, kod atau garis panduan yang dikeluarkan di bawah Enakmen ini.

(3) Meter hendaklah dipasang —

- (a) pada premis pengguna pemegang lesen pengiriman atau

pemegang lesen peruncitan di kedudukan yang ditentukan oleh pemegang lesen itu;

- (b) pada kemudahan itu di kedudukan yang ditentukan oleh pemegang lesen pengelasan semula untuk pengimportan gas ke terminal pengelasan semula atau penggunaan kemudahan pengelasan semula; dan
- (c) pada stesen pintu kota di kedudukan yang ditentukan oleh pemegang lesen pengangkutan bagi penghantaran gas dari talian paip penghantaran ke talian paip pengagihan.

(4) Jika pengguna enggan atau gagal untuk mendapatkan penghantaran atau pembekalan gas atau penggunaan kemudahan melalui meter yang sesuai yang disediakan dan dipasang mengikut subseksyen (2) dan (3) atau jika meter itu didapati telah diganggu supaya tidak mencatatkan bacaan atau data yang betul atau tepat bagi gas yang dihantar atau dibekalkan, pemegang lesen boleh enggan untuk memberi atau boleh menghentikan penghantaran atau pembekalan gas atau penggunaan kemudahan itu.

(5) Peraturan-peraturan boleh ditetapkan dan kod atau garis panduan boleh dikeluarkan untuk mengawal selia tanggungjawab pemegang lesen berhubung dengan pemeteran mengikut Enakmen ini.

Pengurangan atau penghentian peruncitan gas

24. (1) Mana-mana pemegang lesen peruncitan boleh menghentikan bekalan gas atau mengurangkan, sebagaimana yang difikirkannya patut, kuantiti bekalan gas yang dibekalkan kepada mana-mana pengguna di dalam hal keadaan yang dinyatakan dalam seksyen 18.

(2) Tanpa menjejaskan mana-mana perjanjian, jika kuantiti gas telah dikurangkan seperti yang disebut terdahulu —

- (a) tiada liabiliti boleh ditanggung oleh pemegang lesen berkenaan dengan apa-apa kerugian atau kerosakan yang disebabkan oleh pengurangan itu; dan

(b) dalam hal-hal yang sesuai, suatu potongan pada caj bagi pembekalan gas hendaklah dibuat berkadar dengan pengurangan yang dibuat.

(3) Mana-mana pemegang lesen peruncitan tidak bertanggung bagi apa-apa kerugian kepada mana-mana orang atau kerosakan kepada apa-apa harta bagi apa-apa penghentian atau pengurangan bekalan gas —

(a) yang disebabkan secara langsung oleh apa-apa perbuatan cuai pada pihak pengguna termasuk apa-apa sambungan tanpa kebenaran apa-apa sistem perpaipan; atau

(b) yang ditunjukkan telah diakibatkan oleh mana-mana peristiwa yang diperihalkan dalam seksyen 18.

(4) Pemegang lesen peruncitan hendaklah bertanggung bagi apa-apa kerugian kepada mana-mana orang atau kerosakan kepada apa-apa harta bagi apa-apa penghentian atau pengurangan bekalan gas yang ditunjukkan telah diakibatkan oleh kecuai pada pihak orang yang diambil kerja oleh pemegang lesen peruncitan, ejennya atau pekhidmatnya, mengikut mana-mana yang berkenaan, atau diakibatkan oleh pembinaan tidak sempurna sistem perpaipan itu oleh pemegang lesen peruncitan itu.

(5) Tanpa menjejaskan subseksyen (4), pemegang lesen peruncitan hendaklah membetulkan apa-apa kerosakan untuk memastikan keberterusan bekalan gas dalam tempoh masa yang munasabah dan membaiki apa-apa kerosakan dari alur keluar meter ke perpaipan dalaman di dalam premis pengguna jika ditunjukkan bahawa kerosakan itu telah diakibatkan oleh perbuatan cuai pemegang lesen peruncitan, ejennya atau pekhidmatnya, mengikut mana-mana yang berkenaan.

Pemberhentian penghantaran atau pembekalan gas

25. (1) Jika seseorang pemegang lesen mempunyai alasan yang munasabah untuk mempercayai bahawa berkenaan dengan mana-mana premis suatu kesalahan di bawah subseksyen 34(1), (2), (3) atau 35(2) telah dilakukan,

pemegang lesen itu atau mana-mana orang yang diberi kuasa sewajarnya oleh pemegang lesen itu boleh, apabila diberikan notis tidak kurang daripada dua puluh empat jam, dalam apa-apa bentuk yang ditetapkan, memberhentikan penghantaran atau pembekalan gas ke premis itu.

(2) Apabila bekalan diberhentikan di bawah subseksyen (1), pemegang lesen hendaklah dengan serta-merta memaklumkan Suruhanjaya tentang pemberhentian itu.

(3) Apabila diterimanya maklumat di bawah subseksyen (2), Suruhanjaya hendaklah dengan segera mengarahkan seorang pegawai diberi kuasa memeriksa premis itu dan secepat yang dapat dilaksanakan selepas pemeriksaan itu, Suruhanjaya hendaklah membentuk pendapat —

- (a) bahawa suatu kesalahan telah dilakukan dan bahawa penghantaran atau pembekalan gas tidak boleh disambung semula sehingga penyiasatan selesai; atau
- (b) bahawa tiada kesalahan telah dilakukan dan bahawa penghantaran atau pembekalan gas hendaklah disambung semula dengan serta-merta dan dalam hal yang sedemikian pemegang lesen hendaklah membayar pampasan bagi apa-apa kerugian atau kerosakan yang diakibatkan oleh pemberhentian bekalan itu.

(4) Jika Suruhanjaya itu membentuk suatu pendapat di bawah subseksyen (3) bahawa suatu kesalahan telah dilakukan, penyiasatan di bawah seksyen 46 dan 47 hendaklah dijalankan dan apabila selesai penyiasatan itu, jika penyiasatan itu menunjukkan bahawa tiada apa-apa kesalahan telah dilakukan, penghantaran atau pembekalan gas hendaklah disambung semula dengan serta-merta dan apa-apa kerugian yang ditanggung oleh mana-mana pihak boleh dirujuk kepada Suruhanjaya bagi pembayaran pampasan yang mencukupi.

(5) Jika suatu kesalahan telah dilakukan, pemegang lesen boleh menghendaki pengguna membayar kepadanya bagi apa-apa kerugian hasil yang disebabkan oleh kesalahan yang dilakukan di bawah subseksyen 34(1), (2), (3) atau 35(2) dan apa-apa perbelanjaan yang dilakukan oleh pemegang

lesen itu di bawah seksyen ini termasuklah perbelanjaan yang dilakukan berkenaan dengan penyambungan semula penghantaran atau pembekalan gas dalam cara dan mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya di bawah Enakmen ini.

(6) Walau apa pun subseksyen (5), sekiranya pemegang lesen tidak meneruskan dengan tuntutan untuk kerugian hasil dan perbelanjaan itu di mahkamah, pemegang lesen hanya boleh membuat tuntutan terhadap pengguna untuk kerugian hasil dan perbelanjaan itu untuk suatu tempoh yang tidak melebihi enam bulan ke belakang dari tarikh kesalahan itu diketahui di bawah subseksyen (1).

(7) Tertakluk kepada subseksyen (5), suatu pernyataan bertulis oleh pemegang lesen atau mana-mana orang yang diberi kuasa oleh pemegang lesen itu yang menyatakan —

- (a) amaun kerugian unit gas atau perbelanjaan yang dilakukan oleh pemegang lesen termasuklah cara pengiraan kerugian hasil dan butiran perbelanjaan; dan
- (b) orang yang bertanggung bagi pembayarannya,

hendaklah menjadi keterangan *prima facie* mengenai pembayaran yang kena dibuat oleh pengguna di bawah subseksyen (5) dan kenyataan bertulis itu hendaklah dimaklumkan kepada pengguna dalam masa empat belas hari bekerja atau apa-apa tempoh yang dilanjutkan dengan kelulusan bertulis Suruhanjaya selepas pematongan itu.

(8) Amaun yang dinyatakan dalam pernyataan bertulis itu atau yang diputuskan oleh Suruhanjaya hendaklah, dalam tempoh yang dinyatakan dalam pernyataan itu, kena dibayar kepada pemegang lesen dan jika tidak dibayar amaun itu boleh didapatkan melalui tindakan sivil di mahkamah.

Liabiliti tidak terjejas

26. Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan dalam seksyen 24, tiada apa-apa jua yang terkandung dalam Enakmen ini boleh berkuat kuasa untuk

melepaskan mana-mana pemegang lesen daripada apa-apa liabiliti sivil atau jenayah yang berbangkit di bawah Enakmen ini.

Kuasa untuk memasuki dan meneliti tanah bukan milik Kerajaan

27. (1) Bilamana didapati oleh pemegang lesen bahawa akan menjadi perlu baginya menjalankan kuasa yang diberikan kepadanya oleh Enakmen ini berkenaan dengan mana-mana tanah selain tanah Kerajaan bagi maksud membina apa-apa talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya, pemegang lesen itu atau mana-mana orang yang diberi kuasa olehnya boleh, selepas memberikan notis tidak kurang daripada dua puluh empat jam kepada penghuni tanah itu, jika ada, memasuki tanah itu, membuat pengukuran dan mengambil aras dan melakukan apa-apa perbuatan lain yang perlu untuk menentukan kesesuaian tanah itu, setakat yang mungkin tanpa menyebabkan kerosakan atau gangguan.

(2) Tiada apa-apa jua yang terkandung dalam seksyen ini boleh disifatkan sebagai membenarkan mana-mana orang memotong atau membuang apa-apa tumbuhan atau apa-apa pagar atau binaan lain atau memasuki mana-mana bangunan atau apa-apa kepungan yang dipasang pada mana-mana bangunan.

(3) Dalam hal tanah rizab, notis di bawah subseksyen (1) boleh diberikan kepada pegawai atau mana-mana orang lain yang menjaga tanah rizab itu atau, jika tidak ada mana-mana pegawai atau orang sedemikian, kepada Pemungut.

Kuasa untuk memasuki tanah bukan milik Kerajaan bagi maksud pembinaan

28. (1) Bilamana perlu berbuat demikian bagi maksud memasang apa-apa —

(a) talian paip untuk penggasan semula atau pengangkutan gas; atau

(b) talian paip untuk pengalihan gas atau sistem perpaipan,

seseorang pemegang lesen boleh meletakkan, menempatkan atau membawa

di, di dalam atau di atas mana-mana tanah, selain tanah Kerajaan, apa-apa talian paip atau sistem perpaipan yang perlu atau patut bagi maksud lesen itu, dan boleh mengambil apa-apa tindakan lain yang perlu untuk menjadikan talian paip atau sistem perpaipan itu selamat dan efisien, dan membayar pampasan penuh mengikut seksyen 33 kepada semua orang yang berkepentingan bagi sebarang kekacauan, kerosakan atau ketidakupayaan yang mungkin disebabkan olehnya dan pampasan itu bolehlah termasuk bayaran tahunan untuk tanah yang digunakan bagi maksud talian paip atau sistem perpaipan itu.

(2) Bagi maksud perenggan (1)(a), pemegang lesen penggasan semula atau pengangkutan hendaklah mematuhi keperluan pihak berkuasa yang berkenaan yang mempunyai bidang kuasa ke atas keselamatan terminal penggasan semula atau talian paip penghantaran yang berkaitan.

(3) Bagi maksud perenggan (1)(b), pemegang lesen pengagihan, peruncitan atau gas persendirian hendaklah mematuhi keperluan yang ditentukan oleh Suruhanjaya berkenaan keselamatan talian paip pengagihan atau sistem perpaipan.

(4) Sebelum memasuki mana-mana tanah bagi maksud yang dinyatakan dalam subseksyen (1), pemegang lesen hendaklah memberikan notis yang menyatakan dengan sepenuh dan setepat mungkin jenis dan takat perbuatan yang dicadangkan hendak dilakukan.

(5) Notis yang diberikan di bawah subseksyen (4) hendaklah mengikut bentuk yang dinyatakan dalam Jadual dan Pemungut hendaklah menyatakan tarikh untuk menyiasat apa-apa bantahan yang mungkin telah dibuat sebagaimana yang diperuntukkan kemudian daripada ini.

(6) Notis di bawah subseksyen (4) hendaklah diberikan —

(a) dalam hal tanah beri milik, kepada pemunya atau penghuni;

(b) dalam hal tanah rizab, kepada pegawai atau mana-mana orang lain yang menjaga tanah rizab itu atau, jika tidak ada mana-mana pegawai atau orang sedemikian, kepada Pemungut,

dan boleh dihantar melalui pos berdaftar atau ditinggalkan di tempat tinggal

biasa atau yang akhir sekali diketahui bagi orang yang kepadanya notis itu dikehendaki diberikan atau disampaikan oleh pemegang lesen atau Pemungut itu, atas perbelanjaan pemegang lesen itu, sama ada mengikut cara yang diperuntukkan terdahulu daripada ini atau mengikut cara yang diperuntukkan bagi penyampaian notis melalui mana-mana undang-undang bertulis yang berhubungan dengan tanah.

(7) Mana-mana orang yang disebut dalam subseksyen (6) boleh, dalam masa empat belas hari dari masa penerimaan notis itu, menyerahkan suatu bantahan terhadap perbuatan yang dicadangkan oleh pemegang lesen kepada Pemungut, sama ada secara lisan atau bertulis, dan Pemungut hendaklah memberikan notis mengenai bantahan itu kepada Suruhanjaya dan kepada pemegang lesen.

Akses kepada maklumat, talian paip, dsb., oleh Suruhanjaya

29. Pemegang lesen hendaklah —

- (a) memberikan kepada Suruhanjaya maklumat berkenaan semua kemalangan, kebakaran dan kejadian lain berhubungan dengan mana-mana pemasangan, talian paip atau sistem perpaipan yang digunakan berkaitan dengan aktivitinya yang dilesenkan; dan
- (b) memberi akses yang munasabah kepada Suruhanjaya atau mana-mana orang yang diberi kuasa oleh Suruhanjaya untuk memeriksa mana-mana pemasangan, kemudahan, talian paip atau sistem perpaipan yang digunakan oleh pemegang lesen untuk menjalankan apa-apa aktiviti yang dilesenkan atau untuk memberikan perkhidmatan kepada pengguna.

Penyenggaraan, pembaikan dan penaiktarafan talian paip atau sistem perpaipan

30. (1) Bilamana ia perlu untuk tujuan menyenggara, membaiki atau menaik taraf mana-mana —

(a) talian paip untuk penggasan semula atau pengangkutan gas; atau

(b) talian paip untuk pengagihan gas atau sistem perpaipan,

pemegang lesen, atau mana-mana orang yang diberi kuasa olehnya untuk tujuan itu, boleh pada bila-bila masa yang munasabah memasuki mana-mana tanah dan boleh menjalankan apa-apa pembaikan yang perlu, dan boleh, dalam masa menjalankan pembaikan itu, membuang tumbuhan dan membuat segala perkara lain yang perlu untuk tujuan itu, dengan menyebabkan seberapa sedikit kerosakan yang mungkin dan membayar pampasan penuh mengikut seksyen 33 kepada semua orang yang berkepentingan bagi apa-apa kerosakan yang mungkin disebabkan olehnya yang mana pampasan baginya belum lagi dinilai di bawah seksyen 28.

(2) Bagi maksud perenggan (1)(a), pemegang lesen penggasan semula atau pengangkutan hendaklah mematuhi keperluan pihak berkuasa yang berkenaan yang mempunyai bidang kuasa ke atas keselamatan terminal penggasan semula atau talian paip penghantaran.

(3) Bagi maksud perenggan (1)(b), pemegang lesen pengagihan, peruncitan atau gas persendirian hendaklah mematuhi keperluan yang boleh ditentukan oleh Suruhanjaya berkenaan keselamatan talian paip pengagihan atau sistem perpaipan.

Pengalihan atau perubahan talian paip atau sistem perpaipan

31. (1) Jika apa-apa —

(a) talian paip untuk penggasan semula atau pengangkutan gas telah dipasang di atas tanah di bawah perenggan 28(1)(a); atau

(b) talian paip untuk pengagihan gas atau sistem perpaipan telah dipasang di atas tanah di bawah perenggan 28(1)(b),

dan jika mana-mana orang yang disebut dalam subseksyen 28(6) berkeinginan untuk menggunakan tanah itu dengan cara yang menyebabkan ia perlu atau

mudah sekiranya talian paip atau sistem perpaipan yang disebut dalam perenggan 28(1)(a) dan (b) dipindahkan ke bahagian lain tanah itu, atau ke tanah yang lebih tinggi atau yang lebih rendah, atau diubah bentuk, dia boleh menghendaki pemegang lesen untuk mengalih atau mengubah talian paip atau sistem perpaipan itu sewajarnya.

(2) Bagi maksud perenggan (1)(a), pemegang lesen pengelasan semula atau pengangkutan hendaklah mematuhi keperluan pihak berkuasa yang berkenaan yang mempunyai bidang kuasa ke atas keselamatan terminal pengelasan semula atau talian paip penghantaran.

(3) Bagi maksud perenggan (1)(b), pemegang lesen pengagihan, peruncitan atau gas persendirian hendaklah mematuhi keperluan yang boleh ditentukan oleh Suruhanjaya berkenaan keselamatan talian paip pengagihan atau sistem perpaipan.

(4) Jika pemegang lesen tidak mematuhi tuntutan itu, orang itu boleh memohon secara bertulis kepada Pengarah yang boleh, menurut budi bicaranya, selepas menyiasat segala fakta kes itu, menolak permohonan itu atau membuat suatu perintah, sama ada secara mutlak atau tertakluk kepada syarat-syarat tertentu, bagi pengalihan atau pengubahan talian paip atau sistem perpaipan itu dan perintah itu hendaklah mengadakan peruntukan bagi pembayaran kos melaksanakan pengalihan atau pengubahan oleh pemegang lesen atau oleh orang yang membuat permohonan, sebagaimana yang difikirkan saksama oleh Pengarah mengikut hal keadaan kes itu.

(5) Pengarah boleh tidak menyiasat sendiri hal itu di bawah subseksyen ini tetapi sebaliknya mengarahkan supaya Pemungut membuat apa-apa siasatan bagi pihaknya dan membuat syor kepadanya.

(6) Bilamana Pengarah telah membuat suatu perintah bagi pengalihan atau pengubahan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan, maka pemegang lesen daripada mengalihkan atau mengubah talian paip atau sistem perpaipan itu sebaliknya memohon kepada Pengarah bagi pengambilan tanah itu yang diperlukan bagi maksud talian paip atau sistem perpaipan itu.

(7) Talian paip atau sistem perpaipan yang disebut dalam subseksyen (6)

hendaklah disifatkan sebagai suatu kerja bagi kemudahan awam dan Ordinan Pengambilan Tanah hendaklah dikuatkuasakan dengan sewajarnya.

(8) Bilamana sesuatu talian paip atau sistem perpaipan telah dipasang atas tanah Kerajaan oleh seseorang pemegang lesen dan tanah itu kemudiannya diberi milik kepada mana-mana orang, maka pemunya atau penghuni tanah itu boleh, melainkan jika terma pemberimilikan itu secara nyata memperuntukkan selainnya, menuntut supaya talian paip atau sistem perpaipan itu dialihkan ke suatu bahagian lain tanah itu, atau ke tanah yang arasnya lebih tinggi atau lebih rendah, atau talian paip atau sistem perpaipan itu diubah, dan subseksyen (1) hingga (5) hendaklah terpakai bagi mana-mana tuntutan sedemikian dan kos melaksanakan pengalihan atau pengubahan itu hendaklah dibayar oleh orang yang membuat tuntutan itu.

Perjanjian izin lalu

32. (1) Tiada apa-apa jua dalam seksyen 28 atau 31 boleh menyentuh hak seseorang pemegang lesen penggasan semula, pengangkutan, pengagihan atau peruncitan untuk membuat suatu perjanjian, yang umumnya dikenali sebagai perjanjian izin lalu, dengan pemunya atau penghuni mana-mana tanah bagi maksud membina talian paip atau sistem perpaipan.

(2) Walau apa pun mana-mana undang-undang bertulis yang berhubungan dengan tanah, Pendaftar, apabila dikemukakan kepadanya salinan asal dan didepositkan dengannya salinan terperaku bagi mana-mana perjanjian izin lalu yang disebut dalam subseksyen (1), hendaklah menyebabkan suatu nota mengenai kewujudan perjanjian izin lalu itu dibuat pada dokumen hakmilik daftaran yang berhubungan dengan tanah yang disentuh oleh perjanjian izin lalu itu.

Pampasan

33. (1) Amaun pampasan, jika ada, yang kena dibayar di bawah seksyen 27, 28 atau 30 hendaklah ditaksirkan oleh Pemungut yang difikirkannya mencukupi.

(2) Tiada pampasan kena dibayar oleh pemegang lesen penggasan semula,

pengangkutan, pengagihan atau peruncitan berkenaan dengan mana-mana pokok dalam jarak lima puluh kaki dari garis tengah mana-mana jalan yang dibina atau disenggara oleh Kerajaan atau oleh mana-mana pihak berkuasa tempatan melainkan jika dibuktikan bahawa pokok itu telah sedia ada sebelum pembinaan jalan itu.

(3) Mana-mana orang yang terkilan dengan taksiran Pemungut boleh dalam masa dua puluh satu hari selepas taksiran itu merayu kepada Menteri yang keputusannya adalah muktamad.

BAHAGIAN V

KESALAHAN AM DAN PENALTI

Perbuatan salah

34. (1) Mana-mana orang yang dengan apa-apa perbuatan atau peninggalan yang sengaja, curang atau cuai menyambung, melaraskan, mengubah, mengalihkan, memusnahkan atau merosakkan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya.

(2) Mana-mana orang yang dengan apa-apa perbuatan atau peninggalan yang curang, gopoh atau cuai mengganggu atau merosakkan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya sehingga menyebabkan atau mungkin menyebabkan kecederaan kepada nyawa atau tubuh manusia atau kerosakan kepada apa-apa harta melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi sepuluh tahun atau kedua-duanya, dan hendaklah juga dikenakan untuk membayar pampasan bagi kerugian yang ditanggung bagi suatu amaun yang hendaklah ditetapkan oleh mahkamah di bawah seksyen 41.

(3) Mana-mana orang yang —

(a) menyebabkan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau

bahagiannya dilencongkan dari perjalanannya yang sepatutnya dengan tujuan untuk mengambil, menggunakan, memakai atau membazirkan gas darinya;

- (b) dengan curang mengubah indeks mana-mana meter atau alatan lain yang digunakan pada atau berkaitan dengan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya kepunyaan mana-mana pemegang lesen atau mana-mana orang lain bagi merekodkan keluaran atau penggunaan gas;
- (c) menghalang mana-mana meter atau alatan lain daripada merekodkan dengan sewajarnya keluaran atau penggunaan gas;
- (d) merosakkan mana-mana meter atau alatan lain yang digunakan pada atau berkaitan dengan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya bagi merekodkan keluaran atau penggunaan gas; atau
- (e) dengan curang mengambil atau menggunakan atau memakai gas,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya, dan hendaklah juga boleh dikenakan untuk membayar pampasan bagi kerugian yang ditanggung bagi suatu amaun yang akan ditetapkan oleh mahkamah di bawah seksyen 41.

Kerja atau aktiviti yang tidak dibenarkan

35. (1) Tiada seorang pun boleh, tanpa kebenaran sah pemegang lesen, melainkan jika pemegang lesen telah mengambil semua langkah yang munasabah untuk memberikan notis yang sepatutnya tentang kewujudan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya dan langkah yang ditetapkan oleh Suruhanjaya bagi perlindungan talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya itu, mengusahakan apa-apa kerja atau melibatkan diri dalam apa-apa aktiviti berhampiran dengan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya mengikut cara yang mungkin mengganggu talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya itu atau menyebabkan bahaya kepada mana-mana orang atau harta.

(2) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima puluh ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya, dan juga boleh dikenakan untuk membayar pampasan bagi kerugian yang ditanggung bagi suatu amaun yang akan ditetapkan oleh mahkamah di bawah seksyen 41.

Kesalahan percubaan dan subahat

36. (1) Mana-mana orang yang —

- (a) membantu, bersubahat, menolong, menghasut atau mendorong mana-mana orang lain untuk membuat atau membuat bagi pihak seorang yang lain suatu penyata, akaun, pernyataan atau perisytiharan yang tidak betul atau melakukan apa-apa kesalahan yang boleh dihukum di bawah Enakmen ini; atau
- (b) cuba untuk membuat atau membuat bagi pihak seorang yang lain suatu penyata, akaun, pernyataan atau perisytiharan yang tidak betul atau melakukan apa-apa kesalahan yang boleh dihukum di bawah Enakmen ini,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, dihukum dengan hukuman yang diperuntukkan bagi kesalahan itu di bawah Enakmen ini dengan syarat bahawa apa-apa tempoh pemenjaraan yang dikenakan tidak melebihi setengah daripada tempoh terpanjang yang diperuntukkan bagi kesalahan itu.

Beban pembuktian

37. Dalam mana-mana pendakwaan bagi sesuatu kesalahan di bawah Enakmen ini, bukti mengenai —

- (a) kewujudan cara buatan yang, sama ada bersendirian atau bersama dengan cara buatan tambahan yang tidak dijumpai, dapat digunakan bagi mengubah, atau memudahkan pengubahan, indeks mana-mana meter atau alatan yang

digunakan bagi mencatatkan kuantiti gas yang dibekalkan;

- (b) kewujudan cara buatan yang, sama ada bersendirian atau bersama dengan cara buatan tambahan yang tidak dijumpai, akan menghalang, atau memudahkan penghalangan, mana-mana meter atau alatan daripada mencatatkan dengan sewajarnya kuantiti gas yang dibekalkan, atau yang akan memudahkan pengambilan, penggunaan, atau pemakaian gas dengan curang; atau
- (c) (i) pemasangan apa-apa bahagian atau sambungan buatan, mekanik atau bahagian atau sambungan lain pada;
- (ii) ketiadaan atau pengalihan mana-mana bahagian atau sambungan daripada; atau
- (iii) gangguan kepada mana-mana bahagian atau sambungan, mana-mana radas dalam hal keadaan yang sedemikian rupa sehingga pemasangan, ketiadaan, pengalihan atau gangguan itu akan menghalang atau memudahkan penghalangan mana-mana meter atau alatan lain daripada mencatatkan dengan sewajarnya kuantiti gas yang dibekalkan, atau akan memudahkan pengambilan, penggunaan atau pemakaian gas dengan curang,

hendaklah menjadi keterangan *prima facie* bahawa telah ada pengubahan indeks mana-mana meter atau alatan, atau penghalangan, pengambilan, penggunaan atau pemakaian gas dengan curang, mengikut mana-mana yang berkenaan, dan bahawa pengubahan, penghalangan, pengambilan, penggunaan atau pemakaian dengan curang itu, mengikut mana-mana yang berkenaan, telah dijalankan oleh —

- (aa) orang yang memasang bahagian atau sambungan buatan, mekanikal atau apa-apa bahagian atau sambungan lain yang disebut terdahulu;
- (bb) orang yang mengalihkan mana-mana bahagian atau sambungan sebagaimana yang disebut terdahulu;

- (cc) orang yang mengganggu mana-mana bahagian atau sambungan sebagaimana yang disebut terdahulu;
- (dd) pengguna yang menggunakan meter atau alatan itu;
- (ee) orang yang mempunyai kawalan ke atas talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya di mana ia terpasang; atau
- (ff) penghuni premis yang padanya meter atau alatan itu dipasang.

Pemberian maklumat

38. (1) Mana-mana orang yang —

- (a) mengetahui atau mempunyai alasan yang munasabah untuk mengesyaki bahawa seseorang pegawai diberi kuasa bertindak, atau bercadang untuk bertindak, berkaitan dengan suatu penyiasatan yang sedang, atau akan menjadi, dijalankan di bawah atau bagi maksud Bahagian ini dan menzahirkan kepada mana-mana orang lain maklumat atau apa-apa perkara lain yang mungkin menjejaskan penyiasatan itu atau penyiasatan yang dicadangkan itu; atau
- (b) mengetahui atau mempunyai alasan yang munasabah untuk mengesyaki bahawa penzahiran telah dibuat kepada pegawai diberi kuasa di bawah Enakmen ini dan menzahirkan kepada mana-mana orang lain maklumat atau apa-apa perkara lain yang mungkin menjejaskan apa-apa penyiasatan yang mungkin dijalankan berikutan penzahiran,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan —

- (i) didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya; atau

- (ii) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi lima juta ringgit.

(2) Tiada apa-apa jua dalam subseksyen (1) menjadikannya suatu kesalahan bagi seorang peguam bela dan peguam cara atau pekerjaanya untuk menzahirkan apa-apa maklumat atau perkara lain —

- (a) kepada pelanggannya atau wakil pelanggannya berkaitan dengan pemberian nasihat kepada pelanggan itu dalam perjalanan dan bagi maksud khidmat profesional peguam bela dan peguam cara; atau
- (b) kepada mana-mana orang dalam menjangkakan, atau berkaitan dengan dan bagi maksud, apa-apa prosiding undang-undang.

(3) Subseksyen (2) tidak terpakai berhubung dengan apa-apa maklumat atau perkara lain yang dizahirkan dengan tujuan untuk melaksanakan apa-apa maksud yang menyalahi undang-undang.

Ancaman dan tindakan balas

39. (1) Tiada seorang pun boleh —

- (a) memaksa atau cuba memaksa mana-mana orang untuk menahan diri daripada melakukan apa-apa perbuatan yang disebut dalam subseksyen (3); atau
- (b) menjadikan mana-mana orang kepada apa-apa keadaan merugikan dari segi komersial atau lain sebagai tindakan balas terhadap orang itu kerana melakukan apa-apa perbuatan yang disebut dalam subseksyen (3).

(2) Bagi maksud dan tanpa menjejaskan keluasan perenggan (1)(b), keadaan merugikan dari segi komersial atau lain itu boleh termasuk suatu ancaman pembayaran lewat bagi amaun yang kena dibayar dengan sewajarnya kepada orang itu, pembawaan atau perjalanan dengan tidak munasabah litigasi terhadap orang itu, pembatalan pesanan dengan orang itu, atau pengalihan

perniagaan daripada, atau keengganan untuk berdagang dengan, orang itu.

(3) Perbuatan yang disebut dalam subseksyen (1) adalah seperti berikut:

- (a) membuat aduan kepada Suruhanjaya; dan
- (b) bekerjasama dengan, atau menawarkan atau bersetuju untuk bekerjasama dengan, Suruhanjaya berkaitan dengan apa-apa penyiasatan oleh Suruhanjaya.

(4) Mana-mana orang yang melanggar seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan —

- (a) didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya; atau
- (b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi lima juta ringgit.

Kerahsiaan

40. (1) Mana-mana orang yang menzahirkan atau menggunakan apa-apa maklumat rahsia berkenaan dengan seseorang tertentu, termasuk pemegang lesen, atau hal ehwal seseorang individu yang diperoleh menurut kuasa mana-mana peruntukan Enakmen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan —

- (a) didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya; atau
- (b) jika orang itu adalah suatu pertubuhan perbadanan, didenda

tidak melebihi satu juta ringgit, dan bagi kesalahan kedua atau yang berikutnya, didenda tidak melebihi lima juta ringgit.

(2) Tiada apa-apa jua dalam subseksyen (1) boleh berkuat kuasa untuk menghalang penzahiran maklumat jika —

- (a) penzahiran itu dibuat dengan persetujuan orang yang daripadanya maklumat itu diperoleh;
- (b) penzahiran itu adalah perlu bagi pelaksanaan fungsi atau kuasa Suruhanjaya; atau
- (c) penzahiran dibuat berkaitan dengan penyiasatan mengenai pelanggaran atau kesalahan di bawah Enakmen ini.

(3) Bagi maksud seksyen ini, “maklumat rahsia” ertinya maklumat perdagangan, perniagaan atau perindustrian yang dipunyai oleh mana-mana orang, yang mempunyai nilai ekonomi dan tidak tersedia secara amnya kepada atau diketahui oleh orang lain.

Perintah pembayaran kos pendakwaan dan pampasan

41. (1) Mahkamah yang di hadapannya seseorang disabitkan atas apa-apa kesalahan di bawah Enakmen ini boleh, atas budi bicaranya, membuat sama ada salah satu atau kedua perintah yang berikut terhadap orang itu, iaitu:

- (a) suatu perintah pembayaran oleh orang itu terhadap kos pendakwaannya atau apa-apa bahagiannya yang dipersetujui oleh Pendakwa Raya;
- (b) suatu perintah pembayaran oleh orang itu bagi suatu jumlah yang hendaklah ditetapkan oleh mahkamah sebagai pampasan kepada mana-mana orang yang merupakan mangsa kepada kesalahan yang dilakukan oleh orang itu berkenaan dengan kecederaan pada diri atau sifatnya, atau kehilangan pendapatan atau harta, sebagai kesan daripada kesalahan yang dilakukan.

(2) Jika seseorang yang merupakan mangsa kepada kesalahan itu telah

mati, perintah pampasan hendaklah dibuat kepada wakil orang yang telah mati itu.

(3) Mahkamah hendaklah, dalam membuat perintah di bawah perenggan (1)(b), mempertimbang faktor yang berikut:

- (a) jenis kesalahan;
- (b) kecederaan yang dialami oleh mangsa;
- (c) perbelanjaan yang ditanggung oleh mangsa;
- (d) kerosakan kepada, atau kehilangan, harta yang ditanggung oleh mangsa;
- (e) kehilangan pendapatan yang ditanggung oleh mangsa;
- (f) kemampuan orang yang disabitkan atas apa-apa kesalahan di bawah Enakmen ini untuk membayar; dan
- (g) apa-apa faktor lain yang difikirkan oleh mahkamah berkaitan.

(4) Bagi maksud membuat suatu perintah di bawah perenggan (1)(b), mahkamah boleh mengadakan siasatan yang difikirkan patut oleh mahkamah.

(5) Mahkamah hendaklah menentukan orang yang kepadanya apa-apa jumlah wang berkenaan dengan kos atau pampasan yang disebut terdahulu hendaklah kena dibayar, dan seksyen 42, kecuali perenggan (1)(d), hendaklah terpakai bagi apa-apa perintah yang dibuat di bawah seksyen ini.

(6) Mahkamah boleh mengarahkan bahawa suatu perintah bagi pembayaran kos atau suatu perintah bagi pembayaran pampasan, diutamakan, dan, jika tiada arahan diberikan, suatu perintah bagi pembayaran kos hendaklah mempunyai keutamaan daripada perintah pembayaran pampasan.

(7) Setakat amaun yang telah dibayar kepada seseorang, atau kepada wakil seseorang, di bawah suatu perintah bagi pampasan, apa-apa tuntutan orang itu atau wakilnya bagi kecederaan yang ditanggung oleh sebab kesalahan itu hendaklah disifatkan sebagai telah dijelaskan, tetapi perintah bagi pembayaran itu tidaklah menjejaskan apa-apa hak bagi remedi sivil untuk mendapatkan

balik apa-apa harta atau bagi mendapatkan balik kerugian melebihi amaun pampasan yang dibayar di bawah perintah itu.

(8) Tiap-tiap perintah yang dibuat di bawah seksyen ini boleh dirayu.

Peruntukan mengenai wang yang boleh dibayar sebagai kos atau pampasan

42. (1) Tertakluk kepada peruntukan Enakmen ini jika mana-mana orang, di bawah Enakmen ini, atas apa jua sebab, diperintahkan untuk membayar apa-apa jumlah wang melalui kos atau pampasan, mahkamah yang membuat perintah itu boleh, atas budi bicaranya membuat semua atau mana-mana perkara yang berikut, iaitu:

- (a) memberikan masa bagi pembayaran jumlah wang itu;
- (b) mengarahkan supaya pembayaran jumlah wang itu dibuat tidak melebihi dua belas ansuran bulanan;
- (c) mengeluarkan suatu waran untuk melevi jumlah wang itu secara distress dan jualan apa-apa harta yang dimiliki oleh orang itu;
- (d) mengarahkan bahawa apabila ingkar membayar atau sesuatu distress yang mencukupi bagi menjelaskan jumlah wang itu, maka orang itu hendaklah dipenjarakan bagi suatu tempoh yang tertentu, yang mana pemenjaraan itu hendaklah melebihi sebarang pemenjaraan yang dia boleh dihukum ke atasnya atau yang mana dia boleh dihukum di bawah hukuman pengurangan hukuman, dan jika masa bagi pembayaran terhadap jumlah wang itu tidak diberikan, suatu perintah bagi pemenjaraan kerana ingkar membayar tidak boleh dikeluarkan dahulu melainkan jika mahkamah berpendapat orang itu tidak mempunyai harta atau harta yang tidak mencukupi untuk menyelesaikan wang yang kena dibayar atau bahawa levi distress itu akan lebih memudaratkannya atau keluarganya daripada pemenjaraan;

- (e) mengarahkan supaya orang itu diperiksa dan apa-apa wang yang dijumpai daripadanya semasa diperiksa sedemikian atau sekiranya dia dipenjarakan, boleh dijumpai daripadanya semasa dia dibawa ke penjara hendaklah digunakan bagi pembayaran jumlah wang itu, lebihnya, jika ada, dikembalikan kepadanya tetapi wang itu tidaklah terpakai sedemikian rupa jika mahkamah berpuas hati bahawa wang itu bukan milik orang yang didapati atau kehilangan wang itu akan lebih memudaratkan keluarganya daripada hukuman penjara itu.

(2) Tempoh yang baginya mahkamah mengarahkan supaya orang itu dihukum dengan pemenjaraan kerana ingkar membayar atau sesuatu distress yang mencukupi untuk menjelaskan apa-apa wang itu, tidak boleh melebihi skala yang berikut:

Apabila wang yang akan dibayar tidak melebihi RM500	Satu bulan
Apabila wang yang akan dibayar melebihi RM500 tetapi tidak melebihi RM1000	Dua bulan
Dalam apa-apa hal lain	Enam bulan

(3) Tertakluk kepada peruntukan Enakmen ini pemenjaraan yang dikenakan oleh mahkamah di bawah seksyen ini hendaklah tamat apabila wang itu dibayar atau dilevikan mengikut proses undang-undang.

(4) Jika sebelum tamatnya tempoh pemenjaraan itu, apa-apa bahagian wang telah dibayar atau dilevikan dan tempoh pemenjaraan yang dijalani adalah tidak kurang daripada bahagian wang yang masih belum dibayar itu, maka hukuman pemenjaraan itu hendaklah ditamatkan.

(5) Suatu waran untuk melevi apa-apa jumlah wang boleh disempurnakan di mana-mana tempat dalam Malaysia tetapi jika waran itu dikehendaki disempurnakan di luar Negeri tempat waran itu dikeluarkan ia hendaklah

diendorskan bagi maksud itu oleh seorang Hakim atau Majistret Kelas Pertama yang mempunyai bidang kuasa dalam Negeri tempat waran itu hendak disempurnakan.

BAHAGIAN VI

PENGUATKUASAAN

Tafsiran

43. Dalam Bahagian ini, “premis” ertinya apa-apa tempat, yang tidak bergerak atau selainnya, yang ditubuhkan atau didirikan oleh mana-mana orang, sama ada tempat itu ada atau tiada kepungan, dan termasuklah suatu kenderaan, pesawat udara, kapal dan apa-apa vesel lain.

Pegawai diberi kuasa

44. (1) Menteri boleh secara bertulis memberi kuasa kepada mana-mana pegawai awam atau pegawai Suruhanjaya untuk menjalankan kuasa penguatkuasaan di bawah Enakmen ini.

(2) Mana-mana pegawai itu hendaklah disifatkan sebagai pekhidmat awam mengikut pengertian Kanun Keseksaan [*Akta 574*].

Kad kuasa

45. (1) Maka hendaklah dikeluarkan kepada setiap pegawai diberi kuasa suatu kad kuasa yang ditandatangani oleh Menteri.

(2) Bilamana pegawai diberi kuasa menjalankan apa-apa kuasa di bawah Enakmen ini, dia hendaklah, apabila diminta, menunjukkan kepada orang yang terhadapnya kuasa itu sedang dijalankan, kad kuasa yang dikeluarkan kepadanya di bawah subseksyen (1).

Kuasa untuk masuk, memeriksa dan meneliti

46. (1) Seseorang pegawai diberi kuasa boleh, bagi maksud menunaikan

mana-mana kewajibannya atau menjalankan mana-mana fungsinya di bawah Enakmen ini, masuk pada bila-bila masa yang munasabah ke mana-mana premis untuk memeriksa dan meneliti mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya, atau untuk apa-apa sebab yang sepatutnya yang lain termasuklah penyiasatan apa-apa kesalahan di bawah Enakmen ini.

(2) Dalam menjalankan kuasanya di bawah subseksyen (1) seseorang pegawai diberi kuasa boleh —

- (a) mengambil sampel apa-apa gas dari premis yang dimasuki dan menghendaki penghuninya atau ejen atau pekhidmat penghuni itu yang ada di premis itu supaya menunjukkan kepadanya tiap-tiap tempat dan mana-mana talian paip, sistem perpaipan, tangki atau silinder penstoran di premisnya;
- (b) menguji atau menyebabkan diuji, di mana-mana tempat yang sesuai dan pada bila-bila masa yang munasabah yang ditetapkannya, apa-apa sampel yang diperolehnya sedemikian.

(3) Jika dalam pemeriksaan atau penelitian itu pegawai diberi kuasa itu mendapati apa-apa kecacatan yang dia ada sebab yang munasabah untuk mempercayai mungkin mendatangkan bahaya, dia boleh —

- (a) dengan notis bertulis, menghendaki diperbetulkan kecacatan itu;
- (b) menyebabkan bekalan gas itu dihentikan; atau
- (c) mengalihkan atau mengelak mana-mana talian paip atau sistem perpaipan atau bahagiannya.

Kuasa untuk menyiasat

47. (1) Seseorang pegawai diberi kuasa hendaklah mempunyai kuasa untuk menjalankan penyiasatan apabila terdapat sebab untuk mengesyaki bahawa suatu kesalahan telah atau sedang dilakukan berhubung dengan Enakmen ini atau mana-mana kod, garis panduan atau arahan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya.

(2) Seseorang pegawai diberi kuasa boleh, berhubungan dengan penyiasatan berkenaan dengan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini, menjalankan semua atau mana-mana kuasa yang berhubungan dengan penyiasatan polis, kecuali kuasa untuk menangkap tanpa waran, yang diberikan di bawah Kanun Tatacara Jenayah [*Akta 593*].

(3) Dalam hal suatu kesalahan yang dilakukan di bawah Enakmen ini atau mana-mana kod, garis panduan atau arahan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya, apabila selesai penyiasatannya, pegawai diberi kuasa hendaklah dengan serta-merta memberi kesemua maklumat yang berhubungan dengan pelakuan kesalahan itu kepada pegawai yang menjaga suatu balai polis dan seseorang pegawai polis boleh, menangkap mana-mana orang yang mungkin telah melakukan suatu kesalahan.

Mengeledah dan menyita dengan waran

48. (1) Jika didapati oleh Majistret, atas maklumat bertulis dengan bersumpah dan selepas apa-apa siasatan yang didapatinya perlu, bahawa terdapat sebab yang munasabah untuk mempercayai bahawa mana-mana premis, apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya telah digunakan atau dicadangkan hendak digunakan bagi, atau terdapat di dalam atau di mana-mana premis, keterangan yang diperlukan untuk membuktikan, pelakuan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini, Majistret boleh mengeluarkan suatu waran yang memberi kuasa pegawai diberi kuasa yang kepadanya waran itu diarahkan, pada bila-bila masa yang munasabah sama ada pada waktu siang atau malam dan dengan atau tanpa bantuan —

- (a) untuk memasuki premis dan mengeledah, menyita dan menahan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya;
- (b) untuk memeriksa, membuat salinan, atau mengambil cabutan daripada, apa-apa artikel, buku, rekod atau dokumen lain yang disita dan ditahan;
- (c) untuk mengambil milikan, dan mengalihkan dari premis itu, apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita sedemikian dan

menahannya selama apa-apa tempoh yang diperlukan; atau

- (d) untuk memeriksa mana-mana orang yang ada di dalam, atau di premis itu, dan bagi maksud penggeledahan itu, menahan orang itu dan memindahkannya ke mana-mana tempat sebagaimana yang perlu untuk memudahkan penggeledahan itu, dan menyita dan menahan apa-apa artikel atau dokumen yang dijumpai pada orang itu.

(2) Seseorang pegawai diberi kuasa yang bertindak di bawah subseksyen

(1) boleh, jika perlu berbuat demikian —

- (a) memecah buka mana-mana pintu luar atau dalam mana-mana premis dan masuk ke dalam premis itu;
- (b) dengan kekerasan masuk ke dalam mana-mana premis dan tiap-tiap bahagiannya;
- (c) dengan kekerasan mengalihkan apa-apa halangan kepada kemasukan, penggeledahan, penyitaan, penahanan atau pengalihan itu yang dia diberi kuasa untuk melaksanakannya; atau
- (d) menahan mana-mana orang yang ditemui di mana-mana premis yang digeledah di bawah subseksyen (1) sehingga penggeledahan itu selesai.

(3) Jika, oleh sebab jenis, saiz atau jumlahnya, pengalihan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita di bawah seksyen ini tidak dapat dilaksanakan, pegawai diberi kuasa yang menyita hendaklah, dengan apa-apa cara, mengelak artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu.

(4) Mana-mana orang yang, tanpa kuasa yang sah, memecahkan, mengganggu atau merosakkan lak yang disebut dalam subseksyen (3) atau mengalihkan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang dilak atau cuba berbuat demikian melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu

ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Mengeledah dan menyita tanpa waran

49. Jika seseorang pegawai diberi kuasa berpuas hati atas maklumat yang diterima bahawa dia mempunyai sebab yang munasabah untuk mempercayai bahawa oleh sebab kelengahan dalam memperoleh suatu waran geledah di bawah seksyen 48 penyiasatan akan terjejas teruk atau keterangan mengenai pelakuan suatu kesalahan mungkin diganggu, dialihkan, dirosakkan atau dimusnahkan, pegawai diberi kuasa itu boleh memasuki premis itu dan menjalankan dalam, di atas dan berkenaan dengan premis itu segala kuasa yang disebut dalam seksyen 48 dengan cara yang sepenuhnya dan secukupnya seolah-olah dia diberi kuasa untuk berbuat demikian oleh suatu waran yang dikeluarkan di bawah seksyen itu.

Capaian kepada data berkomputer

50. (1) Seorang pegawai diberi kuasa yang menjalankan suatu pengeledahan di bawah Enakmen ini hendaklah diberi capaian kepada data berkomputer sama ada disimpan dalam suatu komputer atau selainnya.

(2) Bagi maksud seksyen ini, pegawai diberi kuasa itu hendaklah diberikan kata laluan, kod penyulitan, kod penyahsulitan, perisian atau perkakasan yang perlu dan apa-apa cara lain yang dikehendaki bagi capaiannya untuk membolehkan data berkomputer difahami.

Senarai benda yang disita

51. (1) Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan di bawah subseksyen (2), jika apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya disita di bawah Enakmen ini, pegawai yang menyita hendaklah menyediakan suatu senarai benda yang disita dan dengan sertamerta menyerahkan suatu salinan senarai itu yang ditandatangani olehnya kepada penghuni premis yang telah digeledah itu, atau kepada ejen atau

pekhidmatnya, di premis itu.

(2) Jika premis itu tidak berpenghuni, pegawai yang menyita hendaklah bilamana mungkin menampalkan senarai benda yang disita itu di tempat yang mudah dilihat di premis itu.

Kuasa untuk menghendaki kehadiran orang yang mengetahui tentang kes

52. (1) Seorang pegawai diberi kuasa yang menjalankan suatu penyiasatan di bawah Enakmen ini boleh, melalui perintah secara bertulis, menghendaki kehadiran di hadapannya mana-mana orang yang pada hemat pegawai diberi kuasa itu mempunyai pengetahuan tentang fakta dan hal keadaan kes itu, dan orang itu hendaklah hadir sebagaimana yang dikehendaki sedemikian.

(2) Jika orang itu enggan atau tidak hadir sebagaimana yang dikehendaki sedemikian, pegawai diberi kuasa itu boleh melaporkan keengganan atau ketidakhadiran itu kepada mahkamah yang hendaklah mengeluarkan suatu saman untuk memastikan kehadiran orang itu sebagaimana yang dikehendaki oleh perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1).

Pemeriksaan orang yang mengetahui tentang kes

53. (1) Seorang pegawai diberi kuasa yang menjalankan suatu penyiasatan di bawah Enakmen ini boleh memeriksa secara lisan mana-mana orang yang dikatakan mempunyai pengetahuan tentang fakta dan hal keadaan kes itu.

(2) Orang itu adalah terikat untuk menjawab semua soalan yang berhubungan dengan kes yang diajukan kepadanya oleh pegawai diberi kuasa itu, tetapi orang itu boleh enggan menjawab mana-mana soalan yang jawapannya berkecenderungan mendedahkannya kepada pertuduhan jenayah atau penalti atau pelucuthakan.

(3) Seseorang yang membuat suatu pernyataan di bawah seksyen ini adalah terikat disisi undang-undang untuk menyatakan yang benar, sama ada atau tidak pernyataan itu dibuat secara keseluruhannya atau sebahagiannya dalam menjawab soalan.

(4) Seorang pegawai diberi kuasa yang memeriksa seseorang di bawah subseksyen (1) hendaklah terlebih dahulu memaklumkan orang itu mengenai peruntukan subseksyen (2) dan (3).

(5) Sesuatu pernyataan yang dibuat oleh mana-mana orang di bawah seksyen ini hendaklah, bila-bila mungkin, diubah ke dalam bentuk bertulis dan ditandatangani oleh orang yang membuatnya atau dilekatkan cap ibu jarinya, mengikut mana-mana yang berkenaan —

- (a) selepas pernyataan itu dibacakan kepadanya dalam bahasa yang dibuatnya; dan
- (b) selepas dia diberi peluang untuk membuat apa-apa pembetulan yang dia mahu.

Kebolehterimaan pernyataan dalam keterangan

54. (1) Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan dalam seksyen ini, tiada pernyataan yang dibuat oleh mana-mana orang kepada seseorang pegawai diberi kuasa semasa penyiasatan dibuat di bawah Enakmen ini boleh digunakan dalam keterangan.

(2) Apabila mana-mana saksi dipanggil bagi pihak pendakwaan atau pembelaan, selain tertuduh, mahkamah hendaklah, atas permintaan tertuduh atau pendakwa, merujuk kepada mana-mana pernyataan yang dibuat oleh saksi itu kepada seseorang pegawai diberi kuasa semasa suatu penyiasatan di bawah Enakmen ini dan boleh kemudiannya, jika difikirkan patut oleh mahkamah demi kepentingan keadilan, mengarahkan supaya tertuduh diberikan suatu salinan pernyataan itu dan pernyataan itu boleh digunakan untuk mencabar kebolehpercayaan saksi itu mengikut cara yang diperuntukkan oleh Akta Keterangan 1950 [*Akta 56*].

(3) Jika tertuduh telah membuat suatu pernyataan semasa suatu penyiasatan, pernyataan itu boleh diterima sebagai keterangan bagi menyokong pembelaannya semasa perbicaraan.

(4) Tiada apa-apa jua dalam seksyen ini boleh disifatkan terpakai bagi

mana-mana pernyataan yang dibuat semasa suatu perbarisan cam atau terangkum dalam seksyen 27 atau perenggan 32(1)(a), (i) dan (j) Akta Keterangan 1950.

(5) Apabila mana-mana orang dipertuduh atas apa-apa kesalahan yang berhubung dengan —

(a) pembuatan; atau

(b) kandungan,

apa-apa pernyataan yang dibuat olehnya kepada seseorang pegawai diberi kuasa semasa suatu penyiasatan yang dibuat di bawah Enakmen ini, pernyataan itu boleh digunakan sebagai keterangan dalam kes pendakwaan.

Pelucuthakan atau pelepasan artikel, benda, dsb., yang disita

55. (1) Apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita pada menjalankan mana-mana kuasa yang diberikan oleh Enakmen ini boleh dilucuthakkan.

(2) Suatu perintah bagi pelucuthakan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya hendaklah dibuat jika dibuktikan sehingga mahkamah berpuas hati bahawa suatu kesalahan di bawah Enakmen ini telah dilakukan dan bahawa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu merupakan hal perkara bagi atau telah digunakan dalam melakukan kesalahan itu, walaupun tiada orang telah disabitkan atas kesalahan itu.

(3) Jika tiada pendakwaan berkenaan dengan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita di bawah Enakmen ini, artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu hendaklah diambil dan disifatkan terlucut hak apabila tamat tempoh satu bulan kalendar dari tarikh penyampaian notis ke alamat terakhir diketahui orang yang daripadanya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu disita yang menyatakan bahawa tiada pendakwaan berkenaan dengan artikel, benda, buku, dokumen,

talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu melainkan jika sebelum tamat tempoh itu suatu tuntutan baginya telah dibuat mengikut cara yang dinyatakan dalam subseksyen (5), (6), (7) dan (8).

(4) Jika tiada tuntutan dibuat di bawah subseksyen (5) dalam masa tiga puluh hari dari tarikh penyampaian notis yang disebut dalam subseksyen (3), artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita di bawah Enakmen ini hendaklah diambil dan disifatkan dilucuthakkan apabila habis tempoh itu.

(5) Mana-mana yang menegaskan bahawa dia ialah pemunya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu yang disebut dalam subseksyen (3) dan bahawa benda itu tidak boleh dilucuthakkan boleh dengan sendiri atau melalui ejennya yang diberi kuasa secara bertulis, memberikan notis bertulis kepada pegawai diberi kuasa yang dalam milikannya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu dipegang bahawa dia menuntut artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu.

(6) Apabila notis yang disebut dalam subseksyen (5) diterima, pegawai diberi kuasa itu hendaklah merujuk tuntutan itu kepada seorang Majistret.

(7) Majistret yang kepadanya suatu perkara dirujukkan di bawah subseksyen (6) hendaklah mengeluarkan saman yang menghendaki —

- (a) orang yang menegaskan bahawa dia ialah pemunya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu; dan
- (b) orang yang daripadanya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu disita,

supaya hadir di hadapannya, dan apabila mereka hadir atau apabila mereka tidak hadir, setelah dibuktikan bahawa saman itu telah disampaikan dengan sewajarnya, Majistret itu hendaklah meneruskan pemeriksaan perkara itu.

(8) Jika dibuktikan bahawa suatu kesalahan di bawah Enakmen ini telah dilakukan dan bahawa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem

perpaipan atau bahagiannya itu merupakan hal perkara bagi atau telah digunakan dalam pelakuan kesalahan itu, maka Majistret itu hendaklah memerintahkan supaya artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu dilucuthakkan, dan hendaklah, jika tiada bukti sedemikian, memerintahkan pelepasannya.

(9) Apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya itu yang dilucuthakkan atau disifatkan dilucuthakkan hendaklah dihantarserahkan kepada Suruhanjaya dan hendaklah dilupuskan mengikut arahan Majistret.

Kos bagi memegang artikel, benda, dsb., yang disita

56. Jika apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita di bawah Enakmen ini dipegang dalam jagaan Suruhanjaya sementara menunggu penyelesaian apa-apa prosiding yang berkenaan dengan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini, kos bagi memegangnya dalam jagaan hendaklah, sekiranya mana-mana orang didapati telah melakukan suatu kesalahan, menjadi hutang yang kena dibayar oleh orang itu kepada Suruhanjaya dan hendaklah didapatkan dengan sewajarnya.

Tiada kos atau ganti rugi yang berbangkit daripada penyitaan boleh didapatkan

57. Tiada seorang pun boleh, dalam apa-apa prosiding di hadapan mana-mana mahkamah berkenaan dengan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita pada menjalankan atau yang berupa sebagai menjalankan mana-mana kuasa yang diberikan di bawah Enakmen ini, berhak kepada kos prosiding itu atau kepada apa-apa ganti rugi atau relif lain melainkan jika penyitaan itu dibuat tanpa sebab yang munasabah.

Halangan

58. Mana-mana orang yang —

(a) enggan memberikan mana-mana pegawai diberi kuasa akses

ke mana-mana premis yang pegawai diberi kuasa itu berhak kepadanya di bawah Enakmen ini atau dalam melaksanakan apa-apa kewajipan yang dikenakan atau kuasa yang diberikan oleh Enakmen ini;

- (b) mengamang, menghalang, menggagalkan atau mengganggu mana-mana pegawai diberi kuasa dalam melaksanakan kewajipannya yang dikenakan atau kuasanya yang diberikan oleh Enakmen ini;
- (c) enggan memberikan mana-mana pegawai diberi kuasa apa-apa maklumat yang berhubungan dengan suatu kesalahan atau kesalahan yang disyaki di bawah Enakmen ini atau apa-apa maklumat lain yang semunasabahnya boleh dikehendaki daripadanya dan yang ada dalam pengetahuan atau dalam kuasanya untuk memberikannya,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi sepuluh ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi satu ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Pegawai diberi kuasa boleh mendapatkan bantuan untuk memeriksa benda yang berhubungan dengan kesalahan

59. Seseorang pegawai diberi kuasa boleh mendapatkan bantuan daripada mana-mana orang yang mempunyai kelayakan yang perlu untuk memeriksa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita atau ditahan di bawah Enakmen ini bagi maksud sesuatu penyiasatan di bawah Enakmen ini.

Ganjaran untuk maklumat

60. Dalam hal sesuatu sabitan yang melibatkan denda, mahkamah yang mengenakan denda itu boleh, atas permohonan pegawai yang menjalankan pendakwaan, mengarahkan supaya dibayar kepada orang yang memberikan maklumat yang membawa kepada sabitan itu apa-apa bahagian denda

itu tetapi tidak melebihi setengah daripada denda itu mengikut apa-apa perkadaran yang difikirkan patut oleh mahkamah itu.

BAHAGIAN VII

PELBAGAI

Kesalahan yang dilakukan oleh pertubuhan perbadanan

61. (1) Jika sesuatu pertubuhan perbadanan melakukan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini, mana-mana orang yang pada masa berlakunya kesalahan itu adalah seorang pengarah, pengurus, setiausaha atau pegawai lain pertubuhan perbadanan yang serupa atau yang berupa bertindak dalam apa-apa kapasiti sedemikian atau yang dalam apa-apa cara atau sehingga apa-apa takat bertanggungjawab bagi pengurusan apa-apa hal ehwal pertubuhan perbadanan, atau yang membantu dalam pengurusan sedemikian —

- (a) boleh dipertuduh secara berasingan atau bersesama dalam prosiding yang sama bersekali dengan pertubuhan perbadanan itu; dan
- (b) jika pertubuhan perbadanan itu didapati telah melakukan kesalahan itu, hendaklah disifatkan telah melakukan kesalahan itu melainkan jika, dengan mengambil kira jenis fungsinya atas sifat itu dan segala hal keadaan, dia membuktikan —
 - (i) bahawa kesalahan itu telah dilakukan tanpa pengetahuan, persetujuan atau pembiarannya; dan
 - (ii) bahawa dia telah mengambil segala langkah berjaga-jaga yang munasabah dan telah melakukan segala usaha yang wajar untuk menghalang pelakuan kesalahan itu.

(2) Jika mana-mana orang boleh dikenakan apa-apa hukuman atau penalti di bawah Enakmen ini bagi apa-apa perbuatan, peninggalan, pengabaian atau keingkaran, orang itu boleh dikenakan hukuman atau penalti yang sama bagi

tiap-tiap perbuatan, peninggalan, pengabaian atau keingkaran mana-mana pekerja atau ejennya, atau pekerja ejen itu, jika perbuatan, peninggalan, pengabaian atau keingkaran itu telah dilakukan —

- (a) oleh pekerjaanya dalam tempoh pekerjaannya;
- (b) oleh ejen yang bertindak bagi pihaknya; atau
- (c) oleh pekerja ejen yang berkenaan dalam tempoh pekerjaannya atau selainnya bagi pihak ejen itu.

Penalti am

62. (1) Mana-mana orang yang melakukan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini yang baginya tiada penalti diperuntukkan secara nyata boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya, dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

(2) Mana-mana pertubuhan perbadanan yang melakukan suatu kesalahan di bawah Enakmen ini yang baginya tiada penalti diperuntukkan secara nyata boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit, dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Pengkompunan kesalahan

63. (1) Ketua Pegawai Eksekutif boleh mengkompaun apa-apa kesalahan yang dilakukan oleh mana-mana orang di bawah Enakmen ini yang ditetapkan sebagai suatu kesalahan yang boleh dikompaun dengan membuat suatu tawaran bertulis kepada orang itu untuk mengkompaun kesalahan itu dengan membayar kepada Suruhanjaya suatu amaun yang tidak melebihi lima puluh peratus daripada amaun denda maksimum bagi kesalahan itu dalam masa yang dinyatakan dalam tawaran itu.

(2) Suatu tawaran di bawah subseksyen (1) boleh dibuat pada bila-bila masa selepas kesalahan itu dilakukan, tetapi sebelum apa-apa pendakwaan baginya dimulakan.

(3) Jika amaun yang dinyatakan dalam tawaran yang dibuat di bawah subseksyen (1) itu tidak dibayar dalam masa yang dinyatakan dalam tawaran itu atau dalam apa-apa tempoh yang dilanjutkan sebagaimana yang diberikan oleh Suruhanjaya, pendakwaan bagi kesalahan itu boleh dimulakan pada bila-bila masa selepas itu terhadap orang yang kepadanya tawaran itu dibuat.

(4) Jika sesuatu kesalahan telah dikompaun di bawah subseksyen (2), tiada pendakwaan boleh dimulakan selepas itu berkenaan dengan kesalahan terhadap orang yang kepadanya tawaran untuk mengkompaun itu dibuat, dan apa-apa artikel, benda, buku, dokumen, talian paip, sistem perpaipan atau bahagiannya yang disita yang berkaitan dengan kesalahan itu boleh dilepaskan atau dilucuthakkan oleh Ketua Pegawai Eksekutif, tertakluk kepada apa-apa terma dan syarat yang difikirkan patut olehnya.

(5) Semua wang yang diterima di bawah seksyen ini hendaklah dibayar ke dalam Kumpulan Wang Disatukan Negeri.

Pendakwaan

64. Tiada pendakwaan boleh dimulakan bagi sesuatu kesalahan di bawah Enakmen ini kecuali oleh atau dengan keizinan secara bertulis Pendakwa Raya.

Daftar

65. (1) Suruhanjaya hendaklah menyenggara suatu daftar dalam kedua-dua bentuk elektronik dan bukan elektronik semua perkara yang dikehendaki untuk didaftarkan di bawah Enakmen ini.

(2) Mana-mana orang boleh apabila dibayar apa-apa fi yang ditetapkan —

(a) memeriksa daftar; dan

- (b) membuat salinan, atau mengambil cabutan daripada, daftar itu.

(3) Jika mana-mana orang memohon supaya suatu salinan disediakan dalam bentuk elektronik, Suruhanjaya boleh memberikan maklumat yang berkaitan —

- (a) pada peranti pemprosesan data; atau
- (b) melalui penghantaran elektronik.

Orang kompeten

66. Melainkan jika dikecualikan selainnya, tiada kerja berkenaan dengan pemasangan, pembinaan, penyenggaraan, pembaikan atau pengendalian mana-mana talian paip penghantaran atau pengagihan gas atau sistem perpaipan atau bahagiannya boleh dijalankan kecuali oleh atau di bawah pengawasan dan diperakui oleh seorang orang kompeten.

Pengauditan pemegang lesen, dsb.

67. (1) Suruhanjaya boleh —

- (a) menjalankan atau menyebabkan supaya dijalankan pengauditan ke atas mana-mana pemegang lesen, institusi, pengilang atau pengimport, kontraktor gas atau mana-mana orang lain sebagaimana yang ditentukan oleh Suruhanjaya bagi apa-apa aktiviti berlesen, apa-apa maklumat yang dikemukakan kepada Suruhanjaya atau bagi apa-apa perkara lain yang diarahkan oleh Suruhanjaya;
- (b) menghendaki pemegang lesen untuk melantik, atas kosnya sendiri, seorang pakar bebas, dengan kelayakan yang dinyatakan oleh Suruhanjaya untuk menyemak semula atau mengaudit apa-apa aktiviti berlesen, apa-apa maklumat yang dikemukakan oleh pemegang lesen kepada Suruhanjaya atau bagi apa-apa perkara lain sebagaimana yang diarahkan oleh Suruhanjaya.

(2) Bagi maksud subseksyen (1), semakan semula atau pengauditan itu hendaklah dijalankan mengikut apa-apa kod, garis panduan atau arahan yang dikeluarkan di bawah Enakmen ini, atau sebagaimana yang boleh selainnya ditentukan oleh Suruhanjaya.

(3) Seseorang pemegang lesen, institusi, pengilang atau pengimport, kontraktor gas atau mana-mana orang lain sebagaimana yang ditentukan oleh Suruhanjaya yang —

- (a) gagal untuk mengemukakan apa-apa maklumat yang dikehendaki oleh Suruhanjaya;
- (b) dengan sengaja mengubah, menyekat atau memusnahkan apa-apa dokumen atau maklumat yang dia telah dikehendaki melalui notis bertulis untuk diberikan; atau
- (c) enggan untuk membantu atau memudahkan, atau menghalang Suruhanjaya, pegawai diberi kuasanya atau perunding yang dilantiknya untuk menjalankan audit itu,

di bawah seksyen ini, melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi tiap-tiap hari atau sebahagian daripada sehari selama kesalahan itu berterusan selepas sabitan.

Kemalangan serius hendaklah dilaporkan

68. (1) Bilamana apa-apa kemalangan atau kebakaran yang menyebabkan atau mengakibatkan kehilangan nyawa atau kecederaan kepada mana-mana orang atau kerosakan serius pada apa-apa harta telah berlaku berkaitan dengan mana-mana talian paip pengagihan atau peruncitan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan atau bahagiannya, pengguna atau pemegang lesen, mengikut mana-mana yang berkenaan, hendaklah melaporkan kemalangan atau kebakaran itu kepada Suruhanjaya dengan cara yang paling cepat yang ada, dan kemudiannya tanpa kelengahan seboleh mungkin hendaklah melaporkan secara bertulis fakta perkara itu setakat yang diketahui oleh mereka masing-masing.

(2) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya.

Perlindungan terhadap guaman dan prosiding undang-undang

69. Tiada tindakan boleh diambil atau pendakwaan boleh dibawa, dimulakan atau dikekalkan dalam mana-mana mahkamah terhadap —

- (a) Suruhanjaya, Ketua Pegawai Eksekutif atau pegawai yang diberi kuasa dengan sewajarnya di bawah Enakmen ini bagi atau atas sebab atau berkenaan dengan apa-apa perbuatan yang diarahkan atau dilakukan bagi maksud melaksanakan Enakmen ini; dan
- (b) mana-mana orang lain bagi apa-apa perbuatan yang dilakukan atau berupa dilakukan olehnya di bawah perintah, arahan atau suruhan Suruhanjaya atau mana-mana pegawai lain yang diberi kuasa sewajarnya di bawah Enakmen ini,

jika perbuatan itu dilakukan dengan suci hati dan dengan mempercayai semunasabahnya bahawa ia perlu bagi maksud yang diniatkan untuk dicapai melaluinya dan bagi melaksanakan peruntukan Enakmen ini.

Akta Perlindungan Pihak Berkuasa Awam 1948

70. Akta Perlindungan Pihak Berkuasa Awam 1948 [*Akta 198*] hendaklah terpakai bagi apa-apa tindakan, guaman, pendakwaan atau prosiding terhadap Suruhanjaya, Ketua Pegawai Eksekutif, pegawai diberi kuasa, pekhidmat atau ejen Suruhanjaya berkenaan dengan apa-apa perbuatan, pengabaian atau keingkaran yang dilakukan atau apa-apa peninggalan olehnya dengan suci hati, atas sifat yang sedemikian.

Pembangunan kod oleh Suruhanjaya dan pematuhan kod

71. (1) Suruhanjaya boleh, dengan kelulusan Menteri, membangunkan

dan mengeluarkan kod yang berhubungan dengan penggunaan terminal pengelasan semula, talian paip penghantaran atau pengagihan bersama dengan kelulusan apa-apa perkiraan akses, atau bagi peruncitan atau penggunaan gas atau bagi pemeteran gas dan berkenaan dengan keselamatan dalam pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas.

(2) Suruhanjaya boleh membangunkan dan mengeluarkan apa-apa kod tambahan yang disifatkan oleh Suruhanjaya patut dan suai manfaat atau yang diarahkan oleh Menteri, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(3) Semua kod yang dibangunkan dan dikeluarkan di bawah seksyen ini hendaklah hanya berkuat kuasa apabila didaftarkan oleh Suruhanjaya.

(4) Semua pemegang lesen dan mana-mana pihak lain yang telah membuat apa-apa perjanjian hendaklah mematuhi kod itu.

(5) Melainkan jika ditentukan selainnya oleh Suruhanjaya, dalam memastikan kebolehpercayaan, keselamatan dan keterjaminan sistem penghantaran gas, kod yang dikeluarkan di bawah seksyen ini hendaklah mengatasi mana-mana perjanjian yang mungkin wujud antara pihak yang disebut dalam subseksyen (4).

(6) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (4) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi tiga ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya.

Garis panduan atau arahan oleh Suruhanjaya

72. (1) Suruhanjaya boleh mengeluarkan garis panduan atau arahan mengenai apa-apa perkara yang diperuntukkan di bawah Enakmen ini atau yang suai manfaat atau perlu bagi pelaksanaan peruntukan Enakmen ini dengan lebih baik.

(2) Suruhanjaya boleh mengeluarkan arahan secara bertulis kepada mana-mana pemegang lesen, orang kompeten atau mana-mana orang berkenaan

dengan pematuhan atau ketidakpatuhan Enakmen ini, syarat-syarat lesen yang dikeluarkan, termasuklah meremеди pelanggaran syarat lesen atau mengenai apa-apa perkara lain yang menghendaki pengeluaran arahan atau secara khususnya dibuat menjadi subjek arahan mengikut apa-apa tatacara yang boleh ditetapkan.

(3) Garis panduan atau arahan yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya di bawah seksyen ini hendaklah didaftarkan dan hendaklah berkuat kuasa dari tarikh pendaftaran itu atau apa-apa tarikh yang kemudian yang dinyatakan oleh Suruhanjaya dalam garis panduan atau arahan itu.

(4) Seseorang pemegang lesen, orang kompeten atau mana-mana orang hendaklah mematuhi garis panduan dan arahan itu.

(5) Seseorang pemegang lesen, orang kompeten atau mana-mana orang yang tidak mematuhi mana-mana garis panduan atau arahan Suruhanjaya melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi tiga ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya.

Pengubahsuaian, perubahan, kajian semula atau pembatalan kod, garis panduan atau arahan oleh Suruhanjaya

73. (1) Suruhanjaya boleh mengubah suai, mengubah, mengkaji semula atau membatalkan mana-mana kod, garis panduan atau arahan yang dikeluarkan di bawah Enakmen ini.

(2) Tatacara yang dinyatakan dalam subseksyen 71(2), (3), (4), (5), 72(2), (3) dan (4) hendaklah terpakai berkenaan dengan apa-apa pengubahsuaian, perubahan, kajian semula atau pembatalan sesuatu kod, garis panduan atau arahan.

Kuasa Suruhanjaya untuk mendapatkan maklumat

74. (1) Suruhanjaya boleh melalui notis menghendaki mana-mana orang untuk memberikan, dalam tempoh yang munasabah yang dinyatakan dalam

notis itu, semua maklumat dan dokumen yang berhubungan dengan apa-apa perkara yang semunasabahnya boleh dikehendaki oleh Suruhanjaya untuk menjalankan fungsi atau kewajipannya di bawah Enakmen ini, yang berada dalam pengetahuan orang itu atau dalam jagaannya atau di bawah kawalannya.

(2) Mana-mana orang yang gagal tanpa apa-apa sebab yang munasabah untuk melakukan apa-apa yang dikehendaki daripadanya melalui notis di bawah subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan.

(3) Mana-mana orang yang —

(a) dengan sengaja mengubah, menyekat atau memusnahkan apa-apa maklumat atau dokumen yang dia telah dikehendaki oleh mana-mana notis di bawah subseksyen (1) untuk dikemukakan; atau

(b) dalam mengemukakan apa-apa dokumen yang dikehendaki oleh mana-mana notis di bawah subseksyen (1), membuat apa-apa pernyataan yang dia ketahui adalah palsu dalam suatu perkara yang material atau secara melulu membuat apa-apa pernyataan,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-keduanya.

(4) Jika mana-mana orang gagal mematuhi notis di bawah subseksyen (1), mahkamah boleh, atas permohonan Suruhanjaya, membuat apa-apa perintah yang difikirkan sesuai oleh mahkamah untuk memastikan pematuhan notis itu.

(5) Mana-mana perintah yang disebut dalam subseksyen (4) boleh memperuntukkan bahawa segala kos dan perbelanjaan bagi dan yang bersampingan dengan permohonan itu hendaklah ditanggung oleh orang itu atau oleh mana-mana pegawai sesuatu syarikat atau persatuan lain yang bertanggungjawab bagi kegagalan itu.

Penzahiran maklumat yang diperoleh

75. (1) Seksyen ini terpakai bagi —

- (a) apa-apa maklumat atau dokumen yang diberikan oleh mana-mana orang kepada Suruhanjaya di bawah Enakmen ini; dan
- (b) apa-apa maklumat atau dokumen yang diberikan yang menurut orang yang memberikannya itu memberitahu Suruhanjaya secara bertulis bahawa ia adalah sulit atau bersifat sensitif secara komersial.

(2) Suruhanjaya tidak boleh menzahirkan kepada mana-mana orang maklumat atau kandungan sesuatu dokumen yang baginya seksyen ini terpakai melainkan jika —

- (a) Suruhanjaya berpendapat bahawa —
 - (i) penzahiran maklumat atau kandungan dokumen itu tidak akan menyebabkan kemudharatan kepada orang yang membekalkannya atau kepada mana-mana orang lain yang tahu mengenai maklumat atau dokumen itu; atau
 - (ii) walaupun penzahiran maklumat atau kandungan dokumen itu akan menyebabkan kemudharatan kepada orang yang membekalkannya atau kepada mana-mana orang lain yang mengetahui tentang maklumat atau kandungan dokumen itu, manfaat awam dalam menzahirkannya mengatasi kemudharatan itu;
- (b) Suruhanjaya memberikan notis bertulis kepada —
 - (i) orang yang telah membekalkan maklumat atau dokumen itu; dan
 - (ii) mana-mana orang lain yang Suruhanjaya mengetahui telah membekalkan maklumat atau dokumen itu kepada orang yang disebut dalam subperenggan (i), yang identiti orang lain itu diketahui oleh Suruhanjaya,

yang menyatakan bahawa Suruhanjaya berhasrat untuk mendedahkan maklumat atau kandungan dokumen itu, dengan menyatakan jenis penzahiran yang dihasratkan dan sebab-sebab terperinci mengapa Suruhanjaya berhasrat untuk membuat penzahiran itu dan menyatakan suatu salinan seksyen ini; dan

- (c) tiada rayuan dibuat kepada Menteri di bawah subseksyen (3) dalam masa dua puluh satu hari dari tarikh notis itu.

(3) Seseorang yang terkilan dengan notis di bawah perenggan (2)(b) boleh merayu kepada Menteri dalam masa dua puluh satu hari dari tarikh notis itu.

(4) Subseksyen (2) tidaklah menghalang Suruhanjaya daripada menzahirkan apa-apa maklumat atau kandungan apa-apa dokumen —

- (a) kepada mana-mana anggota, pegawai atau pekerja Suruhanjaya atau mana-mana ejen, perunding, jawatankuasa atau panel yang bertindak bagi pihak atau di bawah arahan Suruhanjaya;
- (b) kepada Menteri atau mana-mana ejen, perunding, jawatankuasa atau panel yang bertindak bagi pihak atau di bawah arahan Menteri;
- (c) apabila dikehendaki untuk berbuat demikian oleh mana-mana mahkamah atau di bawah Enakmen ini atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang lain; atau
- (d) bagi maksud apa-apa prosiding jenayah.

(5) Bagi maksud seksyen ini, penzahiran apa-apa maklumat atau kandungan sesuatu dokumen yang sedia ada dalam domain awam pada masa Suruhanjaya berhasrat untuk menzahirkannya tidak boleh menyebabkan kemudaratan kepada mana-mana orang yang disebut dalam perenggan (2)(a).

Keselamatan maklumat infrastruktur pemegang lesen

76. (1) Mana-mana pemegang lesen yang diarahkan oleh Suruhanjaya

hendaklah bertanggungjawab memelihara kerahsiaan, integriti dan ketersediaan maklumat pemegang lesen, sistem maklumat dan infrastruktur rangkaian sokongan berkaitan dengan aktivitinya yang dilesenkan, kewajipan dan apa-apa perkara lain yang diperuntukkan di bawah Enakmen ini.

(2) Pemegang lesen hendaklah —

- (a) mengambil langkah-langkah yang perlu, mewujudkan dan melaksanakan standard dan menggunakan kawalan jaminan maklumat yang berkaitan untuk menghalang, mengelakkan, meremedikan, mendapatkan kembali atau meletakkan semula maklumat, dokumen, instrumen atau rekodnya yang disimpan dalam komputernya dan bagi sistem pengendalian komputernya daripada apa-apa risiko —
 - (i) ancaman atau akses yang tidak dibenarkan; dan
 - (ii) gangguan atau penyingkiran;
- (b) mengambil langkah-langkah yang perlu untuk memastikan ketahanan infrastruktur rangkaian sokongannya untuk meminimalkan impak perniagaan terhadap pelbagai ancaman kepada aktivitinya yang dilesenkan; dan
- (c) memastikan bahawa kebolehpercayaan, keberterusan dan kualiti sistem penghantaran gas, pelaksanaan kewajipannya dan kepatuhan kepada peruntukan Enakmen ini tidak terjejas,

dan hendaklah, dalam masa yang dinyatakan oleh Suruhanjaya, mengemukakan apa-apa maklumat yang dikehendaki oleh Suruhanjaya dan sekiranya berlaku apa-apa kejadian yang mengganggu atau menjejaskan prestasi aktiviti yang dilesenkan, melaporkan kejadian itu kepada Suruhanjaya dan pihak berkuasa lain yang berkenaan.

(3) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi atau mengabaikan untuk mematuhi atau melanggar mana-mana peruntukan seksyen ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi tiga ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun atau kedua-duanya.

(4) Bagi maksud seksyen ini —

“infrastruktur rangkaian sokongan” merujuk kepada sambungan yang berkaitan, peranti rangkaian, perkakasan dan perisian yang menyediakan perkhidmatan rangkaian dalam menyokong fungsi perniagaan;

“kawalan jaminan maklumat” merujuk kepada cara pengurusan risiko, termasuklah dasar, tatacara, garis panduan, amalan atau struktur organisasi, yang boleh dari jenis pentadbiran, teknikal, pengurusan atau perundangan; dan

“ketahanan” ertinya keupayaan sesuatu organisasi untuk menahan daripada terjejas oleh sesuatu kejadian.

Kuasa khas semasa darurat

77. (1) Yang di Pertuan Agong boleh, apabila berlaku apa-apa kerosuhan perindustrian, mogok, sekat masuk atau apa-apa kejadian lain yang membangkitkan suatu darurat, atau demi kepentingan keselamatan awam, memberi kuasa Suruhanjaya untuk —

- (a) menggantung lesen mana-mana pemegang lesen, mengambil milik sementara mana-mana talian paip atau sistem perpaipan pemegang lesen itu dan mengendalikannya mengikut cara yang disifatkan patut oleh Suruhanjaya; atau
- (b) menarik balik sama ada pada sebahagiannya atau keseluruhannya penggunaan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan daripada mana-mana orang atau golongan orang atau daripada orang awam pada umumnya.

(2) Jika apa-apa keraguan berbangkit tentang kewujudan sesuatu darurat atau sama ada apa-apa tindakan yang dilakukan di bawah subseksyen (1) adalah bagi kepentingan keselamatan awam, maka suatu perakuan yang ditandatangani oleh Yang di-Pertuan Agong dan dipamerkan di mana-mana tempat yang disifatkan patut oleh Menteri hendaklah menjadi bukti konklusif mengenai perkara itu.

(3) Jika Suruhanjaya mengambil milik mana-mana talian paip atau sistem perpaipan mana-mana pemegang lesen di bawah perenggan (1)(a) pemegang lesen itu hendaklah dibayar pampasan yang mencukupi yang hendaklah ditentukan oleh Suruhanjaya selepas memberi pemegang lesen itu peluang untuk didengar mengenai perkara itu.

Seksyen tertentu Enakmen tidak terpakai bagi kilang

78. Dalam Enakmen ini, seksyen 46, 66 dan 68 dan perkara yang berhubungan dengan perenggan 80(b), (c), (g), (k), (l), (n) dan (s) tidak terpakai bagi penghantaran gas melalui talian paip di dalam kilang-kilang sebagaimana yang ditakrifkan di bawah Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 [*Akta 514*].

Pengecualian

79. Menteri boleh, melalui pemberitahuan dalam *Warta*, mengecualikan mana-mana orang atau golongan orang daripada —

- (a) dilesenkan di bawah seksyen 6 Enakmen ini; atau
- (b) peruntukan seksyen 66 Enakmen ini,

dan boleh, melalui pemberitahuan yang serupa, membatalkan mana-mana pengecualian yang diberitahukan sedemikian.

Kuasa untuk membuat peraturan

80. Menteri boleh membuat peraturan-peraturan berkenaan dengan mana-mana perkara yang boleh ditetapkan di bawah Enakmen ini dan khususnya —

- (a) tatacara bagi Suruhanjaya dalam menjalankan fungsi, kewajipan dan kuasanya di bawah Enakmen ini;
- (b) pengurusan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan;
- (c) cara bagaimana gas boleh disimpan bagi maksud pengagihan melalui talian paip;

- (d) had perubahan kualiti gas dalam sistem penghantaran gas dan tekanan gas yang dihantar melibatkan pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas;
- (e) fi yang kena dibayar bagi lesen yang dikehendaki supaya ditetapkan di bawah Enakmen ini;
- (f) standard dan cara-cara bagi pembinaan dan bahan-bahan yang dikehendaki digunakan bagi talian paip, sistem perpaipan, kelengkapan atau perkakas yang terlibat dalam pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas melalui sistem perpaipan;
- (g) langkah-langkah yang hendak diambil dan pengawalseliaan kelengkapan, perkakas dan lengkapan berserta bayaran fi bagi kelulusannya, untuk dibekalkan dan digunakan berkaitan dengan talian paip pengagihan dan sistem perpaipan dalam peruncitan atau penggunaan gas untuk menjamin keselamatan awam dan persendirian;
- (h) pengawalseliaan meter berserta bayaran fi bagi kelulusannya, untuk dibekalkan dan digunakan berkaitan dengan talian paip dan sistem perpaipan;
- (i) cara penyampaian dan bentuk notis;
- (j) kod etika perniagaan untuk diikuti oleh pemegang lesen;
- (k) jenis latihan, peperiksaan dan ujian bagi pengawardan perakuan di bawah seksyen 66, bentuk perakuan itu, cara dan pengeluarannya, fi yang kena dibayar bagi peperiksaan dan perakuan itu dan cara dan hal keadaan dalam mana perakuan itu boleh diubahsuaikan, digantung atau dibatalkan;
- (l) cara-cara yang hendaklah diterima pakai, sama ada melalui tegahan atau selainnya, untuk mencegah atau memberhentikan apa-apa kacau ganggu yang mungkin berbangkit atau yang berbangkit daripada pengerjaan mana-mana talian paip, sistem perpaipan, kelengkapan atau perkakas;
- (m) pengawalseliaan hubungan di antara pemegang lesen

dengan pengguna seperti peruntukan-peruntukan mengenai mendapatkan kembali caj bekalan gas, penyambungan, pemberhentian atau pemulihan bekalan gas oleh pemegang lesen, kemasukan ke dalam mana-mana premis oleh pemegang lesen atau pegawai diberi kuasanya bagi maksud yang berhubungan dengan pembekalan, penyambungan, pemberhentian atau pemulihan bekalan, kemasukan bagi maksud menggantikan, membaiki atau mengubah mana-mana talian paip, sistem perpaipan, kelengkapan atau perkakas dan bentuk mana-mana notis yang dikehendaki;

- (n) lat tempoh, masa dan cara bagi pemeriksaan mana-mana talian paip atau sistem perpaipan, notis (jika ada) yang dikehendaki diberikan berhubungan dengan mana-mana pemeriksaan dan persiapan yang dikehendaki supaya dibuat oleh pemegang lesen atau mana-mana pemunya atau penghuni mana-mana premis bagi pemeriksaan sedemikian;
- (o) pendaftaran dan klasifikasi orang kompeten dan kontraktor yang terlibat dalam pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas dan untuk menetapkan fi bagi pendaftaran itu;
- (p) fi yang kena dibayar berkenaan dengan pemeriksaan dan pengujian pemasangan yang terlibat dalam pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas dan berkenaan dengan apa-apa perkhidmatan lain yang diberikan dengan sewajarnya kepada pengguna;
- (q) fi yang kena dibayar berkenaan dengan pemeriksaan daftar atau bagi cabutan salinan dokumen yang disimpan dalam daftar itu;
- (r) kesalahan-kesalahan yang boleh dikompaun dan borang yang boleh digunakan dan kaedah dan tatacara bagi pengkompaunan kesalahan;
- (s) cara dan tatacara bagi penyiasatan apa-apa kemalangan serius yang dilaporkan menurut seksyen 68; dan

- (t) apa-apa perkara lain pada amnya untuk memberikan kuat kuasa kepada peruntukan-peruntukan Enakmen ini.

Kecualian dan peralihan

81. (1) Semua lesen pengimportan ke terminal penggasan semula, penggasan semula, pengiriman, pengangkutan, pengagihan, peruncitan atau penggunaan gas yang diberikan atau dikeluarkan di bawah mana-mana undang-undang bertulis hendaklah terus berkuat kuasa di bawah Enakmen ini sehinggalah —

- (a) tamat tempohnya; atau
- (b) bagi suatu tempoh enam bulan atau apa-apa tempoh lain yang dilanjutkan oleh Suruhanjaya selepas tarikh permulaan kuat kuasa Enakmen ini,

mana-mana yang lebih awal, melainkan jika pemegang lesen itu telah diberikan suatu lesen di bawah Enakmen ini.

(2) Tiada apa-apa jua dalam seksyen ini boleh ditafsirkan sebagai melanjutkan tempoh atau jangka masa sesuatu lesen yang dinyatakan dalam subseksyen (1) melampaui tarikh tamat tempohnya.

(3) Mana-mana pendaftaran, perbuatan, perintah, arahan, pemberikuasaan, kelulusan atau keputusan yang telah selesai, dibuat atau diberikan sebelum tarikh permulaan kuat kuasa Enakmen ini hendaklah disifatkan telah selesai, dibuat atau diberikan di bawah Enakmen ini dan hendaklah terus berkuat kuasa dan berkesan berhubung dengan orang yang kepadanya ia terpakai sehinggalah dibatalkan atau dipinda.

(4) Apa-apa penyiasatan, perbincaraan dan prosiding yang dilakukan, diambil atau dimulakan di bawah mana-mana undang-undang bertulis sebelum permulaan kuat kuasa Enakmen ini hendaklah terus diuruskan di bawah undang-undang bertulis itu.

JADUAL

[Subseksyen 28(5)]

NEGERI SABAH

ENAKMEN BEKALAN GAS 2023

NOTIS CADANGAN UNTUK MEMASUKI DAN MELAKUKAN
KERJA DI TANAH DI BAWAH SEKSYEN 28

Kepada:

Hakmilik atau perihal lain tanah.....

Sila ambil perhatian bahawa saya/kamiyang beralamat di iaitu pemegang lesen yang bertarikh di bawah Enakmen Bekalan Gas 2023 berhasrat memasuki tanah yang tersebut di atas bagi maksud

(di sini nyatakan dengan sepenuh dan setepat mungkin apa yang dicadangkan hendak dilakukan)

Dalam masa empat belas hari dari tarikh penerimaan notis ini anda boleh menyerahkan suatu bantahan sama ada secara lisan atau bertulis kepada Pemungut di

Pemungut telah menetapkan..... sebagai hari bantahan itu akan didengar.

Melainkan jika anda menyerahkan suatu bantahan dalam masa yang dinyatakan, akan dianggapkan bahawa anda telah mengizinkan kemasukan saya/kami ke tanah itu mengikut terma-terma notis ini.

Anda akan dibayar pampasan yang sepatutnya bagi apa-apa kerosakan yang dilakukan.

Bertarikh pada haribulan 20.....

.....
Pemegang lesen

DIPERAKUKAN oleh saya sebagai salinan Rang Undang-Undang yang tulen yang telah diluluskan oleh Majlis Dewan Undangan pada hari Selasa, 10 Januari 2023.

DATUK SERI PANGLIMA HAJI KADZIM BIN HAJI M. YAHYA,
Speaker,
Dewan Undangan Negeri.